

Opinnäytetyö (AMK)
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2012

Janina Lehti

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

– Case: Sisustus Oy

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous | Taloushallinto

2012 | 55 sivua

Pirjo Varanka

Janina Lehti

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Sisustus Oy:n taloudellista tilannetta ja kehitysmahdollisuuksia. Yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja toiminnan tehokkuutta tarkasteltiin tilinpäätösanalyysin avulla. Saatuja tunnuslukuja verrattiin Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin ja toimialatilastoihin.

Teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin tilinpäätöksen laadintaperiaatteita ja sisältöä sekä tilinpäätösanalyysia vaiheiden ja erilaisten menetelmien kautta. Siinä esiteltiin prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi ja empiriassa käytettävät tunnusluvut.

Empiriassa suoritettiin tilinpäätösanalyysi Excel-tilinlaskentaohjelman avulla. Tilinpäätöstiedot vuosilta 2009-2011 syötettiin ohjelmaan ja samoin myös tunnuslukujen kaavat. Näin sitä voidaan käyttää myös tulevien tilinpäätösten analysointiin.

Tulokseksi saatiin, että Sisustus Oy:n kannattavuus ja vakavaraisuus olivat hyvällä tasolla. Maksuvalmius ei yltänyt yhtä hyvälle tasolle, sillä se riippui liikaa vaihto-omaisuudesta ja tulo-rahoituksesta. Toiminnan tehokkuus puolestaan oli tunnuslukujen mukaan melko heikko, sillä myyntisaamisten ja varastojen kierto oli hidasta ostovelkojen kierron ollessa myyntisaamisten kiertoa nopeampaa.

ASIASANAT:

tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business | Financial Management

2012 | 55 pages

Pirjo Varanka

Janina Lehti

FINANCIAL STATEMENTS ANALYSIS

The purpose of this thesis was to find out about the financial situation of Decor Ltd. and its possibilities to evolve. The financial statements analysis was used to examine company's profitability, solvency, liquidity and efficiency. The ratios from the financial statements analysis were compared to branch statistics and the reference values the Yritystutkimus Association has determined.

The theoretical part deals with financial statements and financial statements analysis through its states and its methods. It presents financial statements turned into percentage, trend analysis and the key figures used in this work.

The financial statements analysis was carried out by the Excel spreadsheet program. The information of financial statement from years 2009-2011 was entered into Excel and so were the formulas of the key figures. That way the base can be used in the future to analyze information of the financial statements.

The result was that Décor Ltd. has good profitability and solvency. Liquidity was not so good because it depended too much on inventory and incomes. The efficiency was weak because inventory and sales receivables rotate too slowly and purchase loans rotate faster than sales receivables.

KEYWORDS:

Financial statement, analysis of financial statements, key figures

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 TILINPÄÄTÖS	9
3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	16
3.1 Yrityksen tutkimisen tasot	16
3.2 Tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttö	16
3.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet	18
3.4 Tilinpäätösanalyysin vertailu	19
3.5 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi	20
3.6 Keskeisimmät tunnusluvut	21
3.6.1 Kannattavuus	22
3.6.2 Maksuvalmius	24
3.6.3 Tehokkuus	26
3.6.4 Vakavaraisuus	28
4 TILINPÄÄTÖSANALYYSI SISUSTUS OY	30
4.1 Analyysin eteneminen	30
4.2 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	31
4.3 Trendianalyysi	34
4.4 Tunnusluvut	38
4.4.1 Kannattavuus	38
4.4.2 Maksuvalmius	41
4.4.3 Tehokkuus	44
4.4.4 Vakavaraisuus	48
4.5 Johtopäätökset	52
5 YHTEENVETO	53
LÄHTEET	56

LIITTEET

Liite 1. Sisustus Oy:n tunnuslukuja.

Liite 2. Toimialatilaston tunnuslukuja 2009-2010.

KUVIOT

Kuvio 1. Sisustus Oy:n liikevoittoprosentti vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	39
Kuvio 2. Sisustus Oy:n pääoman tuottoprosentit.	40
Kuvio 3. Sisustus Oy:n quick ratio vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	43
Kuvio 4. Sisustus Oy:n myyntisaamisten kiertoaika päivissä vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	45
Kuvio 5. Sisustus Oy:n ostovelkojen kiertoaika päivissä vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	46
Kuvio 6. Sisustus Oy:n ostovelkojen, myyntisaamisten ja varastojen kiertonopeudet.	48
Kuvio 7. Sisustus Oy:n omavaraisuusaste vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	49
Kuvio 8. Sisustus Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).	50

TAULUKOT

Taulukko 1. Sisustus Oy:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.	31
Taulukko 2. Sisustus Oy:n prosenttilukumuotoinen tase.	33
Taulukko 3. Trendianalyysi Sisustus Oy:n tuloslaskelmasta.	35
Taulukko 4. Trendianalyysi Sisustus Oy:n taseesta.	36
Taulukko 5. Liikevoittoprosentin ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 62).	40
Taulukko 6. Koko pääoman tuottoprosentin ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 64).	41
Taulukko 7. Sisustus Oy:n current ratio ja sen ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 72).	42
Taulukko 8. Quick ration ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 71).	43
Taulukko 9. Sisustus Oy:n nettokäyttöpääomaprocentti tarkastelujakson aikana.	44
Taulukko 10. Sisustus Oy:n varastojen kiertoaika päivissä tarkastelujakson aikana.	47
Taulukko 11. Omavaraisuusasteen ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 67).	49
Taulukko 12. Suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 67).	51
Taulukko 13. Sisustus Oy:n gearing-prosentti tarkastelujakson aikana.	51

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tavoitteena on tutkia sisustusalalla toimivan pk-yrityksen kannattavuutta ja kehitysmahdollisuuksia tilinpäätösanalyysin avulla. Sain aiheen toimeksiantona, mutta se kiinnostaa minua myös henkilökohtaisesti. Siitä on hyötyä erityisesti yrityksen omistajalle ja johdolle.

Näin laajaa selvitystä yrityksen taloudellisesta tilanteesta ei ole tehty. Koska yrityksen omistajuussuhteet muuttuivat vuoden vaihteessa, nyt on sopiva aika saada yrityksen taloudellisesta tilanteesta lisäinformaatiota sekä johdon että omistajan tarpeisiin. Lasken kaikki tunnusluvut Excel-pohjaan, jossa tunnuslukujen kaavat on kopioitu myös tuleville vuosille. Näin yritysjohto voi käyttää sitä helposti hyväkseen myös tulevaisuudessa täyttämällä siihen tilinpäätöksestä saatavat numeeriset tiedot.

Tässä työssä tutkittavaan yritykseen viitataan nimellä Sisustus Oy. Se on osakeyhtiö, joka työllistää tarkastelujakson aikana keskimäärin 10 henkilöä. Sisustus Oy on toisen sukupolven perheyritys, jonka koko osakekanta on tällä hetkellä yhden henkilön omistuksessa. Omistaja on myös töissä yrityksessä ja osa työntekijöistä kuuluu hänen lähipiiriinsä. Yrityksen päätoimiala on tapettien ja lattianpäällysteiden vähittäiskauppa, mutta se myy myös mattoja, maaleja ja työkaluja niin yrityksille kuin kuluttaja-asiakkaillekin. Liikevaihto on jokaisena tarkastelujaksoon kuuluvana tilikautena yli kolme miljoonaa euroa.

Yrityksen omistajuussuhteet muuttuivat yhden omistajan myydessä osuutensa toiselle omistajalle, joten tilinpäätösanalyysi tehdään sekä yrityksen omistajan että yritysjohton näkökulmasta. Omistajalle on tärkeää omistuksensa tuotto ja sen turvaaminen. Myös yritysjohton tavoitteet on otettu huomioon keskittymällä erityisesti kyseessä olevan yrityksen huomionarvoisiin lukuihin.

Koska tutkittava yritys on pk-yritys, tässä opinnäytetyössä keskitytään pk-yrityksen kannalta hyödyllisiin tunnuslukuihin ottaen huomioon omistajan kan-

nalta keskeiset näkökulmat. Huomioon otetaan myös se, että toimeksiantajayritys on osakeyhtiö, jonka tilinpäätöksestä on erityismääräyksiä osakeyhtiölaissa.

Työssäni käytän aineistona tilinpäätösanalyysiin liittyvää kirjallisuutta. Empiirisen osan aineistona ovat tutkittavan pk-yrityksen vuosien 2009-2011 viralliset tilinpäätöstiedot. Tilikausi on kyseisellä yrityksellä on ns. murrettu tilikausi, koska se alkaa 1.12. ja päättyy 31.11. Esimerkiksi tilikausi 2009 alkaa 1.12.2008 ja päättyy 1.12.2009. Tilinpäätösanalyysia tehtäessä tilikausiin viitataan sillä vuodelle, jonka aikana kyseinen tilikausi on päättynyt.

Työ etenee niin, että teoriaosassa käsitellään ensin tilinpäätöstä yleisesti, minkä jälkeen esitellään tilinpäätösanalyysi luvussa 3. Se on jaettu yleiseen osaan, prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen, trendianalyysin ja tunnuslukujen esittelyyn. Tunnusluvut on valittu sopimaan tutkittavan yrityksen tarpeisiin. Huomioon on otettu omistajan kannalta oleellisia lukuja sekä yritysjohdon strategian vaihtoksen tueksi tarvittavia lukuja.

Empiirinen osa aloitetaan analyysin etenemisellä, minkä jälkeen hyödynnetään teoriaosassa esitettyjä menetelmiä Sisustus Oy:n tilinpäätösanalyysissa. Lopussa on kerrottu johtopäätökset ja kehittämismahdollisuudet.

2 TILINPÄÄTÖS

Kirjanpitolain 1 luvun 1 §:n mukaan jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammatti-toimintaa, on tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollinen (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336). Kirjanpitovelvollisten on laadittava tilinpäätös jokaiselta tilikaudeltaan. Sen muoto on tarkkaan kirjanpitolaissa määritelty. Mikään tilinpäätöksessä ilmoitettava tieto ei ole priorisoitu muiden tietojen yläpuolelle, vaan kaikkien laissa määrättyjen tietojen ilmoittaminen on yhtä tärkeää. (Kinnunen ym. 2002, 19; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15.)

Järjestäytynyttä liiketoimintaa harjoittavilla on tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus, esimerkkinä kaikki EU-valtiot. Siksi yhdentyneet kirjanpito- ja tilinpäätöskäytännöt ovat tärkeitä. Ne helpottavat eri valtioista tulevan tiedon vertailua globaalissa taloudessa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15-16.)

Yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius kiinnostavat kaikkia yrityksen sidosryhmiä ja ne pystytään päättelemään tilinpäätöksestä. Kun tilinpäätös johdetaan yrityksen kirjanpidosta, on tärkeää, että kirjanpito ja tilinpäätös tehdään hyvää kirjanpitolapaa ja siihen liittyviä periaatteita noudattaen. (Salmi 2010, 28; Vilkkumaa 2010, 13-16.)

Näitä periaatteita ovat

- jatkuvuuden periaate
- realisointiperiaate
- meno tulon kohdalle -periaate
- luotettavuusperiaate
- varovaisuuden periaate
- sisältöpainotteisuus sekä
- vertailtavuus ja menettelytapojen jatkuvuusperiaate (Vilkkumaa 2010, 16-17).

Jatkuvuuden periaatteen mukaan oletetaan, että toiminta jatkuu tulevaisuudessa. Realisointi tarkoittaa tapahtumaa, jossa tuote tai palvelu luovutetaan asiakkaalle. Siihen liittyvän periaatteen mukaan tulot ja menot kirjataan luovutuksen tapahduttua. Meno tulon kohdalle -periaate puolestaan tarkoittaa, että menot kirjataan sen tilikauden kohdalle, jonka aikana ne ovat tuottaneet tuloja. Luotettavuusperiaate on tärkeä erityisesti ulkopuolisille sidosryhmille, sillä se edellyttää, että ulkopuoliset voivat luottaa tilinpäätöksen oikeellisuuteen. (Vilkkumaa 2010, 17.)

Lisäksi varovaisuuden periaatteen mukaisesti tuloksen laskemisessa on noudatettava riittävää varovaisuutta. Sisältöpainotteisuus painottaa ensisijaisesti liiketapahtuman taloudellista luonnetta juridisen muodon sijasta. Vertailtavuus ja menettelytapojen jatkuvuusperiaate edellyttävät, että samoja menettelytapoja käytetään vuodesta toiseen ja näin mahdollistetaan eri vuosien vertailtavuus. Tärkeää on myös, että tilinpäätöksessä annetaan oikeat ja riittävät tiedot yrityksen toiminnasta ja taloudellisesta asemasta. (Vilkkumaa 2010, 17.)

Päätöksenteon kannalta hyödyllinen tilinpäätösinformaatio on oleellista, luotettavaa ja ymmärrettävää. Oleellinen tilinpäätösinformaatio vaikuttaa päätöksentekoon ja luotettavan informaation perusteella voidaan tehdä oikeita johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta toiminnasta ja asemasta. Ymmärrettävän informaation avulla tilinpäätöksen laadinnasta perillä oleva henkilö pystyy tulkitsemaan tilinpäätösinformaatiota oikein ja tekemään siitä oikeita johtopäätöksiä. (Seppänen 2011, 15.)

Yrityksen laatimaan tilinpäätökseen on sisällyttävä ainakin

- tase, joka kuvaa yrityksen omaisuus- ja velkatilannetta
- tuloslaskelma, joka kertoo tilikauden tuloksen, ja
- liitetiedot, joissa kerrotaan tarvittavat lisätiedot (Vilkkumaa 2012, 22).

Lisäksi yritys voi joutua laatimaan toimintakertomuksen ja rahoituslaskelman. Toimintakertomus sisältää yrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan käsityksiä yrityksen liiketoiminnasta ja sen kehittymisestä. Se antaa lisäselvitystä yrityksen toimintaan vaikuttaneista ja vaikuttavista tekijöistä, jotka liittyvät tilinpäätökseen,

jota tarkastetaan. (Vilkkumaa 2010, 22-27.) Toimintakertomus ei ole osa tilinpäätöstä, vaan se voidaan liittää siihen tarvittaessa (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 16).

Rahoituslaskelma selvittää yrityksen rahan hankintaa ja sen käyttöä tilikauden aikana läpikäyden liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahan liikkeit. Se laaditaan rahavirtalaskelmana ja siinä tilinpäätöksen suoriteperusteiset luvut muutetaan maksuperusteisiksi niin, että olennaiset erät otetaan huomioon. (Vilkkumaa 2010, 28-29.)

Toimintakertomus ja rahoituslaskelma on laadittava, jos kaksi kirjanpitolain mukaisista rajoista ylittyy kyseessä olevan ja sitä edeltävän tilikauden osalta (Vilkkumaa 2010, 22).

Kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n 2 momentin mukaiset rajat ovat seuraavat:

- liikevaihto on 7 300 000 €
- taseen loppusumma on 3 650 000 €
- palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336).

Tutkittavan yrityksen osalta nämä rajat eivät ylity, joten yrityksen virallisiin tilinpäätöstietoihin kuuluu vain tuloslaskelma, tase ja liitetiedot.

Yrityksen laatimien tilinpäätöstietojen lisäksi tilinpäätökseen sisältyy tilintarkastajan laatima tilintarkastuskertomus, joka voi olla vakiomuotoinen tai poikkeava. Vakiomuotoinen tilintarkastuskertomus todistaa sen, että tilinpäätöksen antamat tiedot ovat oikeita ja lainmukaisia, eli säädettyjä normeja on noudatettu ja että se antaa oikean ja riittävän kuvan yrityksestä. Jos tilintarkastuskertomus poikkeaa vakiomuotoisesta, tilinpäätöksessä on merkittäviä puutteita tai se on viesti tilinpäätöksen lukijalle huomionarvoisista seikoista. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 17; Salmi 2010, 27.)

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esittää tietoa siitä, mitä on tapahtunut yrityksen rahaprosessissa tilikauden aikana. Se kuvaa yrityksen tilikauden tuloksen muodostumista siten, että tuotoista vähennetään kulut ja saadaan tilikauden tulos, voitto tai tappio. Toiminnan päätavoitteena on positiivisen tuloksen eli voiton saaminen. Muutoin toiminta ei kannata, ainakaan pitkällä aikavälillä. Tilikauden tulos kertoo, miten tässä tavoitteessa on onnistuttu. Koska kyseessä on laskelma, jossa tulot ja menot lasketaan kumulatiivisesti, tilikauden pituus vaikuttaa tuloslaskelman eri-eri absoluuttisiin arvoihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 46; Salmi 2010, 30-31; Seppänen 2011, 38-44.)

Tuloslaskelma laaditaan yleensä suoriteperusteisesti kirjaamalla tilikauden tuotoiksi ja kuluiksi tilikaudella ansaitut tulot ja aiheutuneet menot riippumatta siitä, onko ne maksettu tilikauden loppuun mennessä. Tilikaudelle jaksotetut tulot ja menot merkitään tuloslaskelmaan lainmukaisesti vähennyslaskumuodossa, mikä auttaa tuloslaskelman tutkijaa näkemään vaihe vaiheelta tilikauden tuloksen muodostumisen liikevaihdosta alkaen. (Kinnunen ym. 2002, 44-45; Salmi 2010, 30-31; Seppänen 2011, 41.)

Liikevaihto käsittää yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta ansaitut tuotot eli operatiiviset tuotot. Siitä vähennetään ensin näiden tuottojen ansaitsemiseen välittömästi liittyvät kulut, joita kutsutaan operatiivisiksi kuluiksi. Jäljelle jäävää osaa kutsutaan liikevoitoksi/-tappioksi, joka on Salmen mukaan yrityksen kannattavuuden perusrivi. Seuraavaksi tuloslaskelmassa esitetään ei-operatiiviset erät, jotka eivät liity suoraan yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan. Näitä tuottoja ja kuluja ovat rahoitustoiminnan erät, satunnaiset erät, tilinpäätösjärjestelyt ja verot. (Salmi 2010, 32; Seppänen 2011, 38-40.)

Liikevoiton/-tappion jälkeen esitettävät rahoitustoiminnan erät voivat olla kuluja tai tuottoja. Niiden jälkeen esitetään mahdolliset satunnaiset erät, jotka ovat poikkeuksellisia, kertaluonteisia, eivätkä johdu säännöllisestä liiketoiminnasta. Vielä ennen tilikauden tulosta tuloslaskelmassa esitetään tilinpäätösjärjestelyt ja verot. Tilinpäätösjärjestelyissä voidaan säädellä tilikauden verotettavaa tulosta

verolakien sallimia keinoja käyttäen. Kun verotkin on vähennetty, päästään tilikauden tulokseen, josta näkee, mitä liikevaihdosta jää jäljelle omistajille jaettavaksi tai sijoitettavaksi liiketoimintaan. (Salmi 2010, 33-34.)

Tuloslaskelma voi olla joko kululajikohtainen tai toimintokohtainen, mutta huolimatta siitä, kumpi tuloslaskelman esittämistyyli valitaan, siinä esitetään aina ensin operatiivisen liiketoiminnan tuotot ja kulut ja vasta sitten ei-operatiiviset tuotot ja kulut. (Kinnunen ym. 2002, 44; Seppänen 2011, 39-40.) Tutkittavassa yrityksessä käytetään kululajikohtaista tuloslaskelmaa, jossa kulut esitetään kululajeittain.

Tase

Taseen tavoitteena on antaa informaatiota yrityksen varoista, veloista ja omasta pääomasta. Se kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä. Taloudellinen asema on mitattu taseessa yhtenä ajanjaksona, johon ei tilikauden pituus vaikuta. (Seppänen 2011, 44.)

Tase muodostuu tilinpäätöshetken nettovarallisuudesta eli yrityksen velattomasta omaisuudesta. Nettovarallisuus on jäänyt jäljelle, kun kaikista yrityksen sen hetken varoista on vähennetty sen hetken kaikki velat. Nämä varat ja velat on taseessa eritelty niin, että yrityksen varat ja omaisuus on esitetty toisella puolella ja varallisuuden rahoituksen lähteet ja määrät toisella. Taseen loppusumma on näillä puolilla sama ja se kertoo yrityksen koosta ja merkittävydestä. Rakenteesta puolestaan pystyy näkemään yrityksen resurssit, sitoumukset, riskit ja joustavuuden. (Kinnunen ym. 2002, 60; Salmi 2010, 35-36; Seppänen 2011, 44.)

Tase koostuu vastaavaa- ja vastattavaa-puolesta. Vastaavaa-puoli esittää yrityksen varallisuuden, jolla vastataan pääoman asettamiin velvoitteisiin. Se on esitetty likvidiysjärjestyksessä. Vähiten likvidit erät on esitetty ensin, ja likvidit erät ovat viimeisenä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vastaavaa puoli on jaettu pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin, jotka kuvaavat liiketoimintaan sitoutuneita pääomia. (Kinnunen ym. 2009, 26; Salmi 2010, 35; Yritystutkimus ry. 2011, 27.)

Pysyvät vastaavat tuottavat tuloa enemmän kuin yhden tilikauden, kun taas vaihtuvat vastaavat tuottavat tuloja vain yhden tilikauden ja niitä tarvitaan erityisesti jokapäiväisen toiminnan pyörittämiseen. Kaikki varallisuus, mikä taseessa esitetään, on yrityksen hallitsemaa, sillä on rahamääräinen arvo ja siihen liittyy tulo-odotuksia. (Salmi 2010, 36-37.)

Vastattavaa-puolelta näkyy ne pääomat, joista yritys vastaa lainanantajalle tai omistajalle. Se kuvaa sitä, miten vastaavaa-puolella eriteltyt osat on rahoitettu. Pääomat on jaettu omaan ja vieraaseen pääomaan niin, että oma pääoma on esitetty ensin ja vieras vasta sen jälkeen. (Salmi 2010, 35; Yritystutkimus ry. 2011, 27.)

Omaan pääomaan kuuluu omistajien yritykseen sijoittamia pääomia, jotka on sijoitettu omistajien omista varoista tai jättämällä osa tilikauden tuloksesta yritykseen. Osa osakeyhtiön omasta pääomasta on vapaata pääomaa, jonka omistajat voivat halutessaan ottaa ulos yrityksestä, ja osa on sidottua, joka on tarkoitettu yrityksen velkojien turvaksi. (Salmi 2010, 38.)

Vieras pääoma sisältää yrityksen velat. Se jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen riippuen velan takaisinmaksuhetkestä. Lyhytaikainen velka maksetaan 12 kuukauden sisällä, kun pitkäaikaisen velan maksuhetki on vasta yli vuoden kulluttua. Salmi jakaa vieraan pääoman vielä korolliseen velkaan ja prosessivelkaan, jotka eroavat toisistaan niin, että korollisella velalla on yleensä lyhennysuunnitelma ja prosessivelkaa muodostuu, kun käteisellä maksaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista. (Salmi 2010, 38.)

Liitetiedot

Liitetiedot antavat täydentäviä tietoja tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, koska niiden tehtävänä on varmistaa, että tilinpäätöksen antama kuva yrityksen taloudesta on riittävä ja oikea (Kinnunen ym. 2009, 39). Se auttaa tilinpäätöksen tulkitsijaa selvittämään, kuinka hyvin tilinpäätösinformaatio vastaa totuutta yrityksen taloudellisesta asemasta ja kuinka hyvin tapahtunut tilikausi heijastaa tulevaa suoritus- ja tuloksentekokykyä (Seppänen 2011, 59).

Lainsäädännössä nimenomaisesti määrättyjen tietojen lisäksi tilinpäätöksen laatijan on harkittava tilinpäätöskohtaisesti lisätietojen antamisesta, jos se on tarpeellista oikean taloudellisen kuvan antamiseksi (Kinnunen ym. 2009, 41). Näin ollen eri yritysten liitetiedot saattavat erota toisistaan huomattavasti. Sisustus Oy:n liitetiedoissa on kerrottu taseeseen merkittyjen pysyvien vastaavien poistomenetelmistä, varaston arvostamisesta, osingonjakoehdotuksesta, henkilöstön määrästä ja jakokelpoisesta omasta pääomasta. Lisäksi siinä on eritelty henkilöstökulut ja oma pääoma

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

3.1 Yrityksen tutkimisen tasot

Yrityksen taloudesta voidaan tehdä monenlaisia analyyseja, joista osa käsittelee yrityksiä yleisellä tasolla ja osa yhtä yritystä syvällisemmin. Monen yrityksen analysointiin sopii esimerkiksi toimiala-analyysi. Sen tehtävänä on arvioida koko toimialan menestystä ja toimintaedellytyksiä, jolloin yksittäisen yrityksen osuus kokonaisuudesta on hyvin pieni. (Salmi 2010, 114.)

Kun siirrytään yksittäisen yrityksen tasolle, ensimmäisenä ja laajimpana vaihtoehtona on yritysanalyysi, joka laajimmillaan kattaa koko yrityksen toiminnan taloudesta tuotteisiin ja toimintaympäristöön. Perinteinen tilinpäätösanalyysi keskittyy pelkästään yrityksen taloudellisen aseman tarkasteluun ja se perustuu tilinpäätöksestä laskettaviin tunnuslukuihin. (Salmi 2010, 114.) Tässä työssä on keskitytty perinteiseen tilinpäätösanalyysiin ja sen hyväksikäyttöön.

Perinteistä tilinpäätösanalyysia paremmin todellisuutta kuvaavaa analyysia kutsutaan kassavirta-analyysiksi. Siinä luovutaan tilinpäätöksen suoriteperusteisuudesta ja tutkitaan pelkästään rahavirran suuruutta ja riittävyttä. (Salmi 2010, 114.) Kassavirta-analyysia ei tässä työssä ole tehty, sillä sen tekemiseen olisi tarvittu tarkempaa tietoa yrityksen tilinpäätöksestä, jotta suoriteperusteisuus olisi voitu muuttaa maksuperusteisuudeksi.

Lisäksi ulkopuolinen pääomasijoittaja voi hyödyntää sijoitusanalyyseja. Ne keskittyvät pääomarakenteen terveyteen, tuleviin kassavirtoihin ja niiden riittävyteen. (Salmi 2010, 114.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttö

Koska useat yrityksen sidosryhmät ovat kiinnostuneet yrityksen tilasta, tilinpäätösanalyysin avulla pyritään tuottamaan tietoa yrityksen toiminnasta eri sidos-

ryhmien tarpeiden mukaisesti. Siinä arvioidaan ja ennustetaan yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä tilinpäätöstietojen avulla niin, että tuotettu tieto kuvailee, selittää, ennustaa ja antaa tarvittaessa toimintaohjeita. (Kallunki & Kytönen 2002, 14; Kinnunen ym. 2002, 101; Laitinen 2002, 29.)

Koska tilinpäätöksessä käytettävistä arvoista ei yksinään saada tehtyä paljokaan johtopäätöksiä yrityksen menestyksestä, voidaan tehdä tilinpäätösanalyysi. Sen avulla voidaan arvioida yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten kehittymistä eri ajanjaksoina ja vertailla eri yritysten taloudellista tilaa. Jotta tilinpäätösanalyysistä olisi jotain hyötyä, siitä on pystyttävä tekemään johtopäätöksiä. (Kallunki & Kytönen 2002, 14; Kinnunen ym. 2002, 93-94; Salmi 2010, 114.)

Yrityksen sidosryhmät osallistuvat keskeisellä tavalla yrityksen toimintaan ja toimivat näin ollen vuorovaikutuksessa yrityksen kanssa. Siksi ne odottavat saavansa tietoja yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja hyötyvät tilinpäätösanalyysin tuottamasta informaatiosta omalla tavallaan. Yritysjohdon lisäksi ainakin verottaja, tavarantoimittaja, velkoja, henkilöstö ja yrityksen omistajat ovat kiinnostuneita tästä informaatiosta. (Kallunki & Kytönen 2002, 17-18; Salmi 2010, 13.)

Verottaja on erityisesti kiinnostunut tilinpäätöksen tuloksesta, jonka mukaan yritys maksaa veroja, kun taas tavarantoimittajaa kiinnostaa erityisesti yrityksen maksuvalmius. Hän haluaa varmistua siitä, että yritys pystyy maksamaan laskunsa ajallaan. Velkojaa kiinnostaa sama kuin tavarantoimittajia, mutta pitkällä aikavälillä. Hän tarkastelee erityisesti yrityksen vakavaraisuutta. Henkilöstö puolestaan on kiinnostunut työpaikkojen säilymisestä ja näin yrityksen taloudellisesta menestyksestä ja kannattavuudesta. (Kallunki & Kytönen 2002, 17; Kinnunen ym. 2002, 91.)

Yrityksen omistajat haluavat panokselleen tuottoa, joten heille on tärkeää arvioida yrityksen taloudellista tilannetta. He ovat erityisesti kiinnostuneita yrityksen kannattavuudesta, joka kuvaa yrityksen kykyä saada yrityksen liiketoiminnalla tuotettua enemmän tuloja kuin niiden hankkimiseksi on käytetty menoja. Kannattavassa yrityksessä sijoituksen riski jää pienemmäksi kuin kannattamatto-

massa yrityksessä ja tuotto-odotukset ovat suuremmat. (Kallunki & Kytönen 2002, 18, 74; Kinnunen ym. 2002, 88.)

Yritysjohdo pysyy tilinpäätösanalyysissä tuotetulla informaatiolla selvillä siitä, miten johdon strategiset päätökset ovat vaikuttaneet yrityksen talouteen laskentakauden aikana. Johto hyödyntää informaatiota myös miettiessään yrityksen tulevaisuuden päätöksiä, kuten vaihtoehtoja toiminnan parantamiseen entisestään. (Kinnunen ym. 2002, 92-93.)

3.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Tilinpäätöksen analysoinnissa on kolme vaihetta, joista ensimmäinen on aineiston muokkaus. Sen tavoitteena on standardoida lähtöaineisto, jotta tilinpäätösinformaatiota voidaan vertailla muihin yrityksiin ja saman yrityksen aikaisempiin vuosiin. Tätä kutsutaan tilinpäätöksen oikaisuksi, joka on lähinnä tilinpäätösinformaation uudelleenjärjestelyä. Koska virallisen tilinpäätösinformaation tarkkuus on parantunut lakiuudistusten myötä, oikaisemattomistakin tilinpäätöstiedoista on mahdollista saada melko täsmällinen käsitys yrityksen tilanteesta. Näin ollen lähtöaineistoa ei ole välttämättä tarpeellista oikaista. (Laitinen 2002, 47-48; Niskanen & Niskanen 2003, 19.)

Toinen vaihe on valita mittauskohteet ja niiden mukaiset analyysimenetelmät. Tärkeintä on tietää analyysin käyttötarkoitus, jotta voidaan päättää, mitä menetelmiä on järkevää käyttää. Ensimmäinen vaihe ei ole mitenkään riippuvainen toisen vaiheen analyysimenetelmien valinnasta eikä aineiston käyttötarkoituksesta. (Niskanen & Niskanen 2003, 19.) Tässä työssä menetelmiksi on valittu prosenttimuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi ja tunnusluvut.

Kolmannessa, eli viimeisessä vaiheessa tutkitaan yrityksen taloudellista menestystä aiemmin valittuja menetelmiä hyväksi käyttäen. Myös tilinpäätösinformaation vertailu kuuluu tähän vaiheeseen. (Niskanen & Niskanen 2003, 19-20.)

3.4 Tilinpäätösanalyysin vertailu

Tilinpäätösanalyysissa saatuja tunnuslukuja voidaan vertailla

- tunnusluvuille annettuihin yleisiin ohjearvoihin
- yksittäisen yrityksen aikaisempiin arvoihin
- tärkeimmän kilpailijan tunnuslukuarvoihin ja
- kyseisen toimialan yritysten tunnuslukutilastoihin (Kinnunen ym. 2002, 149).

Yritystutkimus ry on antanut muutamille keskeisille tunnusluvuille yleiset ohjearvot, joita on tässäkin työssä hyödynnetty. Nämä ohjearvot perustuvat teoreettisiin näkökohtiin ja käytännön kokemuksiin. (Kinnunen ym. 2002, 149-150.)

Kun tunnuslukuja verrataan yrityksen aiempiin arvoihin, tavoitteena on selvittää trendit ja kehityssuunnat. Pitkän aikavälin kehityssuuntia tarkastelemalla saadaan informaatiota tehtyjen päätösten aikaansaamista muutoksista. Näitä johdopäätöksiä tehtäessä on hyvä olla varovainen, sillä muutoksiin ja kehityssuuntiin ovat voineet vaikuttaa myös toimialakohtaiset ja yleistaloudelliset tekijät. (Kinnunen ym. 2002, 150.)

Tärkeimmän kilpailijan tunnuslukuarvoihin vertailemalla voidaan saada selville yrityskohtaisten tekijöiden vaikutuksia. Yrityskohtaisia tekijöitä voidaan erotella erityisesti silloin, kun molemmat yritykset toimivat samalla toimialalla ja ovat samasta maasta. Molempiin yrityksiin liittyvät yrityskohtaiset tekijät vaikuttavat eroihin, ei vain kilpailijaan liittyvät tekijät. (Kinnunen ym. 2002, 150-151.) Sisustus Oy:n toimialueella toimii toinen saman alan yritys, mutta se on paljon tutkitavaa yritystä pienempi, joten kilpailijoiden väliseen vertailuun ei ole aihetta.

Yksittäisen yrityksen ja toimialan välisessä vertailussa käytetään hyväksi toimialatilastoja, joihin yritys suhteutetaan (Salmi 2010, 114). Yritys voidaan suhteuttaa toimialan keskiarvoon, jolloin nähdään, miten yrityksen yrityskohtaiset tekijät vaikuttavat sen tunnuslukuihin. Toisaalta yritys voidaan sijoittaa tunnusluvun arvon mukaan yhteen toimialan neljännekseen riippuen siitä, onko arvo hyvä, tyydyttävä, välttävä tai heikko. Neljännesten rajoina toimivat mediaani, ala- ja

yläkvartiili. (Kinnunen ym. 2002, 151-153.) Tässä työssä toimialatilastoista hankitut vertailuarvot on otettu Työ- ja elinkeinoministeriön Toimialaonline-palvelusta.

3.5 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös saadaan jakamalla tilinpäätöserät jollain vertailukohteella, joka taseessa on taseen loppusumma ja tuloslaskelmassa liikevaihto. Sillä pystytään selvittämään tilinpäätöserien keskinäisten suhteiden kehitys tilikauden aikana. Absoluuttista kasvua tai pienentymistä ei voi päätellä prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä. Sen sijaan se mahdollistaa eri yritysten välisen vertailun samalla toimialalla yritysten koosta riippumatta. (Niskanen & Niskanen 2003, 87-96.)

Prosenttilukumuotoisessa taseessa erien vertailukohteena käytetään taseen loppusummaa. Kun erät jaetaan taseen loppusummalla, saadaan prosenttiluvut, jotka kertovat, miten taseen erät kehittyvät. Prosenttilukumuotoisella taseella pystyy hyvin seuraamaan yrityksen omaisuus- ja rahoitusrakennetta sekä niiden muutoksia. (Niskanen & Niskanen 2003, 87-92.)

Prosenttilukumuotoisessa tuloslaskelmassa vertailukohteena käytetään liikevaihtoa, jolloin voidaan arvioida, miten eri kustannuserät ovat kehittyneet suhteessa liikevaihtoon. Näin saadaan tietoa kulurakenteen kehittymisestä tarkastelujakson aikana. (Niskanen & Niskanen 2003, 87-90.)

Trendianalyysi on myös prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, mutta sitä käytetään tilinpäätöserien ajalliseen tarkasteluun. Se laaditaan siten, että valitaan perusvuosi, joka yleensä on varhaisin käytössä oleva vuosi, ja sen eriin verrataan myöhempiä vuosia. Perusvuoden erät saavat arvoksi sata ja muiden vuosien erä verrataan näihin arvoihin. Näin saadaan selvitettyä, miten erän arvo on muuttunut ja mihin suuntaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 96-97.)

3.6 Keskeisimmät tunnusluvut

Tunnusluvut ovat tilinpäätöksestä laskettuja, yrityksen taloudellista suorituskykyä mittaavia mittareita. Yleensä ne esitetään suhdelukuina prosenttilukumuodossa, jolloin vertailu on helpompaa, kun tavoitteena on muuttaa tilinpäätösinformaation antamat luvut vertailukelpoisiksi muiden, erikokoisten yritysten kanssa. Ne auttavat myös kuvaamaan yhden yrityksen historiaa sekä löytämään ja esittämään yrityksen kehityslinjoja. (Niskanen & Niskanen 2003, 110-111; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196; Seppänen 2011, 63.)

Tunnuslukuja voidaan tulkita absoluuttisen arvon, muutoksen, sen suunnan, toimialan tai kilpailijoiden tunnuslukujen taikka asetettujen tavoitteiden mukaan (Salmi 2010, 124). Mittaustulosten tarkkuus riippuu tilinpäätösaineiston luotettavuudesta, mutta sen lisäksi on tärkeää, että tunnusluku mittaa sitä, mitä sen on tarkoitus mitata ja sen antamat mittaustulokset eivät ole sattumanvaraisia (Niskanen & Niskanen 2003, 111).

Niskanen ja Niskanen ovat jakaneet tunnusluvut kolmeen ryhmään, joita ovat kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Lisäksi heidän mukaansa on mahdollista erottaa kiertonopeustunnusluvut omaksi ryhmäkseen. (2003, 110.) Tätä jakoa on käytetty tässäkin työssä. Ensin esitellään kannattavuuden tunnusluvut, joita seuraavat maksuvalmiuden tunnusluvut ja kiertonopeustunnusluvut tehokkuus-otsikon alla. Viimeisenä ovat vakavaraisuuden tunnusluvut.

Tunnusluvut on valittu niin, että ne palvelevat parhaiten tutkittavan yrityksen tarpeita, kun yritetään selvittää yrityksen taloudellista asemaa. Niiden tavoitteena on selvittää tilinpäätöksen erien huomionarvoisia seikkoja, antaa niistä lisäinformaatiota johdon päätöksiin ja auttaa omistajaan kokonaiskuvan saamisessa yrityksen tuloksentelemahdollisuuksista.

3.6.1 Kannattavuus

Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan yksinkertaisesti sitä, että yrityksen liikevaihto on suurempi kuin saman ajanjakson kulut (Vilkkumaa 2010, 44). Se on liiketoiminnan jatkuvuuden perusedellytys ja se mahdollistaa yritykselle myös muiden tavoitteiden ja päämäärien saavuttamisen (Kinnunen ym. 2002, 124).

Vaikka kannattavuutta voi mitata myös absoluuttisesti, tässä esitetyt tunnusluvut mittaavat suhteellista kannattavuutta, koska sen avulla voidaan eliminoida rahamääräiset erot ja saada eri kaudet vertailukelpoisiksi toistensa kanssa. Tilinpäätösanalyysissä ne mittaavat lyhyen aikavälin kannattavuutta koko yrityksen tasolla. Useita peräkkäisiä vuosia vertailemalla pystytään tarkastelemaan myös pitkän aikavälin kannattavuutta. (Niskanen & Niskanen 2003, 112; Salmi 2010, 227; Yritystutkimus ry. 2011, 60.)

Liikevoittoprosentti

$$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Liikevoittoprosenttia laskettaessa jaetaan liikevoitto liiketoiminnan tuotoilla, jotka muodostuvat liikevaihdosta ja liiketoiminnan muista tuotoista. Liikevoitto kertoo, kuinka paljon tuotoista on jäljellä ennen rahoituskuluja ja veroja. Se on virallisen tuloslaskelmakaavan ensimmäinen välitulostulos. Liikevoittoprosentti sen sijaan kertoo, kuinka paljon liiketoiminta tuottaa tulosta suhteessa liiketoiminnan tuottoihin. (Niskanen & Niskanen, 112-113; Vilkkumaa 2010, 47; Yritystutkimus ry. 2011, 14.)

Tunnusluku soveltuu parhaiten yrityksen sisäisen kehityksen seuraamiseen, kausien välisten muutosten tarkasteluun ja muutostrendien hakemiseen, mutta myös tietyn toimialan sisäiseen vertailuun. Sisäisen kehityksen tarkastelussa liikevoittoprosentin saamien arvojen muutokset voivat kertoa kannattavuuden muutoksista, mutta myös toimintatavoissa ja toiminnan painopisteissä tapahtuneista muutoksista. (Niskanen & Niskanen 2003, 113; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 218; Salmi 2010, 149.)

Koko pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Operatiivisen liiketoiminnan tulos}}{\text{Koko pääoma}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto prosentti lasketaan jakamalla operatiivisen liiketoiminnan tulos koko pääomalla. Operatiiviseen liiketoiminnan tulokseen sisältyy nettotulos, rahoituskulut ja verot, kun nettotulosta oikaisemattomassa tuloslaskelmassa kuvaa voitto ennen satunnaisia eriä, josta on vähennetty verot. (Niskanen & Niskanen 2003, 114; Yritystutkimus ry. 2011, 12-14.) Sisustus Oy:n tuloslaskelmassa ei ole satunnaisia eriä, eikä tilinpäätössiirtoja, jolloin nettotulos on samansuuruinen kuin tilikauden tulos.

Koska koko pääoman arvo saadaan taseesta, suositellaan, että arvona käytettäisiin tilikauden alun ja lopun keskiarvoa. Koko pääoman tuotto prosentti ottaa huomioon yrityksen kaikki rahoittajat, sillä tuotto lasketaan kaikelle pääomalle, niin omalle kuin vieraallekin. Sitä pystytään käyttämään toimialan sisäiseen vertailuun, tietyn yrityksen kehityksen seuraamisen lisäksi, eikä yrityksen veronmaksupolitiikalla ole merkitystä. (Niskanen & Niskanen 2003, 114-115; Kinnunen ym. 2009, 57; Yritystutkimus ry. 2011, 64.)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Operatiivisen liiketoiminnan tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti saadaan jakamalla operatiivisen liiketoiminnan tulos sijoitetulla pääomalla. Sijoitettu pääoma on omistajien ja velkojien sijoittama pääoma. Sijoitettua vierasta pääomaa ovat kaikki ne taseen erät, joista maksetaan jollain tavoin korkoa tai tuottoa. Koska kyseessä on taseen erien summa, käytetään yleensä alku- ja loppuvuoden keskiarvoa. (Niskanen & Niskanen 2003, 115; Yritystutkimus ry. 2011, 65.)

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yritys on saanut tuottoa siihen sijoitetulle, tuottoa vaativalle pääomalle. Sitä voidaan vertailla myös eri toimialoilla toimivien yritysten kesken, jos on mahdollista saada tiedot yrityksen korollisista ja korot-

tomista veloista. Muutoin koko pääoman tuotto prosentti on käyttökelpoisempi tunnusluku. (Vilkkumaa 2010, 45-46; Yritystutkimus ry. 2011, 64-65.)

Salmen mukaan sijoitetun pääoman tuotto prosentti on yksi yleisimmistä mittareista, jota käytetään mittaamaan yrityksen kannattavuutta. Sen etuna on yritys- ja toimialariippumattomuus, joka johtuu siitä, että siinä tarkastellaan yritystä pelkästään sijoittajan näkökulmasta ja pääoman tuottovaatimusta käytetään paljon yrityksen ohjaamisessa. (2010, 162-163.)

Oman pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto prosentti lasketaan jakamalla tilikauden voitto omalla pääomalla, jonka suositellaan olevan tilikauden alun ja lopun keskiarvo. Oman pääoman tuotto prosentti lasketaan erityisesti omistajan näkökulmasta katsoen ja sitä pitäisikin verrata omistajien tuottovaatimukseen, joka on aina suurempi kuin velkojien tuottovaatimus. Tämä johtuu siitä, että omistajien tuottoon ja pääomaan liittyvä menetyriski on myös suurempi kuin velkojien riski. Koska omistajien tuottovaatimus on velkojien vaatimusta suurempi, oman pääoman tuotto prosenttin saama arvo pitäisi olla suurempi kuin sijoitetun pääoman tuotto prosenttin arvo. (Niskanen & Niskanen 2003, 116-117; Salmi 2010, 164-165.)

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omistaja saa tuottoa omalle pääomalleen tarkastelujakson ajalta. Yleensä tarkastelujakso on 12 kuukautta, jolloin oman pääoman tuotto prosenttin saama arvo vastaa vuosikorkoa omalle pääomalle. Tunnusluvun toimialakohtainen vertailu on mahdollista. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 220; Vilkkumaa 2010, 46.)

3.6.2 Maksuvalmius

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä suoriutua lyhyen aikavälin velvoitteistaan ja yllättävistä maksuista. Toimintaa jatkavan yrityksen pitäisi pystyä joka hetki suoriutumaan kaikista erääntyvistä maksuistaan käyttäen joko yrityksen

liiketoiminnan kassavirtaa tai jo olemassa olevia rahavaroja. Jos yrityksellä on hyvä maksuvalmius, se pystyy myös hoitamaan maksunsa edullisimmalla mahdollisella tavalla hyödyntäen saamiaan kassa-alennuksia. Maksuvalmiuden tunnuslukujen pohjana käytetään taseen lyhytvaikutteisia eriä ja ne kertovat maksuvalmiuden staattisessa näkökulmassa. (Niskanen & Niskanen 2003, 117; Kinnunen ym. 2009, 67; Seppänen 2011, 87; Yritystutkimus ry. 2011, 71.)

Current ratio

$$\frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Current ratio saadaan jakamalla bruttokäyttöpääoma lyhytaikaisilla veloilla. Bruttokäyttöpääoma sisältää yrityksen rahoitusomaisuuden ja vaihto-omaisuuden. Pääajatuksena on, että vaihto-omaisuus olisi mahdollista realisoida lyhytaikaisista veloista selviämiseksi. Tunnuslukua arvioidessa on huomiotava, että vaihto-omaisuuden arvioimiseen liittyy aina jonkin verran epävarmuutta. (Niskanen & Niskanen 2003, 117-118; Yritystutkimus ry. 2011, 71.)

Current ratio kertoo yrityksen nettokäyttöpääoman suhdeluku muodossa. Se kertoo, kuinka suuri osa lyhytaikaisesta pääomasta on rahoitettu omalla pääomalla tai pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Current ration heikkoutena voidaan nähdä se, että se antaa kuvan yrityksen maksuvalmiudesta vain yhtenä hetkenä, ja siksi sitä on melko helppo manipuloida. (Niskanen & Niskanen 2003, 118; 121.)

Quick ratio

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Quick ratio lasketaan jakamalla rahoitusomaisuus lyhytaikaisilla veloilla, joista on vähennetty saadut ennakkomaksut. Rahoitusomaisuuteen kuuluu yrityksen lyhytaikaiset saamiset ja rahavarat. Tunnusluku mittaa current ratiota lyhytaikaisemman maksuvalmiuden. Siinä keskitytään helposti realisoitaviin varoihin, joihin vaihto-omaisuus ei kuulu, ja se kuvaa, kuinka suuri osa lyhytaikaisista ve-

loista voidaan kattaa helposti rahaksi muutettavilla varoilla. Quick ration heikkous on sama kuin current ratiolla. (Niskanen & Niskanen 2003, 120-121; Salmi 2010, 180; Viikkumaa 2010, 49.)

Nettokäyttöpääomaprosentti

$$\frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Nettokäyttöpääomaprocentin saamiseksi jaetaan nettokäyttöpääoma liikevaihdolla. Nettokäyttöpääoma lasketaan vähentämällä bruttokäyttöpääomasta, eli rahoitus- ja vaihto-omaisuudesta, lyhytaikaiset velat. Nettokäyttöpääomaprocentti kertoo nettokäyttöpääoman ja liikevaihdon suhteen, kun nettokäyttöpääoma kertoo absoluuttisesti, kuinka suuri osa vaihto- ja rahoitusomaisuudesta on katettu omalla ja pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Tunnuslukua voidaan käyttää hyödyksi erityisesti silloin, kun arvioidaan yrityksen kasvumahdollisuutta ja kasvusta aiheutuvaa nettokäyttöpääoman tarvetta. (Niskanen & Niskanen 2003, 121; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 252; Yritystutkimus ry. 2011, 70.)

3.6.3 Tehokkuus

Kiertonopeuden ja kiertoaikojen tunnusluvut kertovat, kuinka tehokkaasti yritys käyttää resurssejaan liikevaihdon aikaansaamiseksi (Seppänen 2011, 78). Tehokkaasti toimiva yritys pystyy lyhentämään tulojen kassaan maksuaikaa ja pidentämään menojen kassasta maksuaikaa. Näitä tehokkuuslukuja käytetään yleensä maksuvalmiuden tunnuslukujen rinnalla, sillä tulorahoituksen suuruus vaikuttaa yritykseen kykyyn selviytyä lyhytvaikutteisista menoistaan. (Kallunki & Kytönen 2002, 88.)

Myyntisaamisten kiertoaika

$$\frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Myynti}/365}$$

Myyntisaamisten kiertoaika lasketaan siten, että tarkasteltavan ajanjakson loppuhetken myyntisaamiset jaetaan keskimääräisellä päivittäisellä myynnillä, mikä

tarkoittaa yrityksen liikevaihtoa. Päivittäinen myynti saadaan jakamalla kokonaismyynti jaksoon kuuluvien päivien määrällä, jolloin vuodessa lasketaan olevan 365 päivää. Myyntisaamisten kiertoaika kertoo, kuinka pitkäksi aikaa käyttöpääoma sitoutuu myyntisaamisiin keskimäärin. Sen lyhentäminen parantaa yrityksen maksuvalmiutta. (Niskanen & Niskanen 2003, 122-123; Salmi 2010, 189; Seppänen 2011, 81.)

Myyntisaamisten kiertonopeus lasketaan jakamalla jaksoon kuuluvien päivien määrä myyntisaamisten kiertoaikalla. Se kertoo, kuinka monta kertaa myyntisaamiset kiertävät tarkasteltavan ajanjakson aikana ja kuinka monen euron edestä myyntiä saataisiin kasvatettua investoimalla yksi euro lisää myyntisaamisiin. (Niskanen & Niskanen 2003, 123.)

Ostovelkojen kiertoaika

$$\frac{\text{Ostovelat}}{\text{Tilikauden ostot}/365}$$

Ostovelkojen kiertoaika saadaan jakamalla tarkasteltavan ajanjakson loppuhetken ostovelat keskimääräisillä päivittäisillä ostoilla, jotka lasketaan jakamalla kokonaisostot jaksoon kuuluvilla päivillä. Se kertoo, kuinka pitkiä maksuaikoja yritys on ostoveloiilleen saanut ja miten se on käyttänyt niitä hyväkseen. Ostovelkojen kiertonopeus lasketaan melko samalla tavalla kuin myyntisaamisten kiertonopeus. Siinä jaksoon kuuluvat päivät jaetaan ostovelkojen kiertoaikalla. (Niskanen & Niskanen 2003, 124-125.) Ostovelkojen kiertoaikan ja -nopeuden olisi yritystoiminnan kannalta hyvä olla samalla tasolla kuin myyntisaamisten kiertoaika ja -nopeus (Vilkkumaa 2010, 53).

Varastojen kiertoaika

$$\frac{\text{Varastot}}{\text{Varastojen hankintamenot}/365}$$

Varastojen kiertoaika lasketaan jakamalla tarkasteltavan ajanjakson loppuhetken varastot keskimääräisillä päivittäisillä hankintamenoilla, jotka saadaan jakamalla varastojen hankintamenot jaksoon kuuluvien päivien määrällä. Varasto-

jen kiertoaika kertoo, kuinka kauan tavarat ovat varastossa ennen kuin ne saadaan myytyä eteenpäin. Se pyrkii mittaamaan varaston hallinnan tehokkuutta. Jos kiertoaika on pitkä, varastot kiertävät hitaasti ja yrityksessä sitoutuu enemmän käyttöpääomaa varastoihin, eikä myyntitoiminta ole kovinkaan tehokasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 126-127; Salmi 2010, 188; Seppänen 2011, 81.)

Varastojen kiertonopeus lasketaan jakamalla tarkastelujakson päivien lukumäärä varastojen kiertoaajalla. Se kertoo, kuinka monta kertaa varastot kiertävät tilikauden aikana. (Niskanen & Niskanen 2003, 127.)

3.6.4 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen kykyä suoriutua pitkän aikavälin velvoitteistaan. Vakavaraisella yrityksellä on omaa pääomaa sen verran, että se pystyy myös huonoina aikoina kattamaan pitkällä aikavälillä vieraan pääoman korkomaksut niin, että varsinaisen liiketoiminnan jatkuvuus ei ole vaarassa. (Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Kun omaa pääomaa on tarpeeksi, tappiot pystytään kattamaan helposti sillä ja vakavarainen yritys saa helpommin velkaa kuin valmiiksi velkaantunut yritys. Näin ollen tunnusluvut mittaavat vieraan ja oman pääoman suhdetta. Vakaalla ja suhdanteista riippumattomalla toimialalla yritys pärjää heikommalla vakavaraisuudella kuin toimialalla, jolla yritysten tulos heittelee kovasti. (Niskanen & Niskanen 2003, 130; Kinnunen ym. 2009, 62; Salmi 2010, 169.)

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100$$

Omavaraisuusaste lasketaan jakamalla oma pääoma taseen loppusummalla, josta on vähennetty yrityksen vaihto-omaisuuteen sisältyvästä keskeneräisestä työstä saadut ennakot (Niskanen & Niskanen 2003, 131). Se kertoo yrityksen oman pääoman osuuden koko käytössä olevasta pääomasta. Saatu suhdeluku mittaa yrityksen tappionsietokykyä ja kuvaa yrityksen pääomarakennetta tilin-

päätöshetkellä. Matalan omavaraisuusasteen yrityksissä on riskinä, ettei mikään taho rahoita tappiollista toimintaa. (Kinnunen ym. 2002, 134; Salmi 2010, 175; Vilkkumaa 2010, 50; Yritystutkimus ry. 2011, 66.)

Suhteellinen velkaantuneisuus

$$\frac{\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Suhteellinen velkaantuneisuus saadaan suhteuttamalla vieras pääoma liikevaihtoon. Tavoitteena on verrata vierasta pääomaa toiminnan volyyymiin. Suhdeluvun avulla voidaan vertailla eri yrityksiä samalla toimialalla. (Kinnunen ym. 2002, 134; Niskanen & Niskanen 2003, 132.) Mitä suuremman arvon tunnusluku saa, sitä huonommin yrityksellä menee (Vilkkumaa 2010, 51). Jos arvo on korkea, yrityksen on vieraan pääoman velvoitteistaan selviämiseksi pystyttävä tuottamaan hyvä ja voitollinen liiketulos (Yritystutkimus ry. 2011, 67).

Gearing-prosentti

$$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Gearing-prosentti lasketaan jakamalla korollinen vieras pääoma, josta on vähennetty yrityksen rahoitusomaisuus, omalla pääomalla. Korollinen vieras pääoma sisältää pitkäaikaisen vieraan pääoman ilman saatuja ennakoita, korolliset lyhytaikaiset velat ja muut sisäiset korolliset velat. (Niskanen & Niskanen 2003, 133; Yritystutkimus ry. 2011, 68.)

Tunnusluvun avulla pystytään vertailemaan yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan, kun yritys olisi ensin lyhentänyt velkoja niin paljon kuin mahdollista rahoitusomaisuudellaan. Toisin sanoen se vastaa kysymykseen, kuinka paljon yrityksellä on sellaista velkaa, jota se ei pysty kassavaroiltaan maksamaan suhteessa omaan pääomaan. Gearing-prosentti kasvaa yrityksen velkaantuneisuuden kasvaessa. Sen ylärajana pidetään 100 %, jolloin luotonantajan yritystoiminnan riski on yhtä suuri kuin omistajalla. (Niskanen & Niskanen 2003, 133; Salmi 2010, 170-171; Yritystutkimus ry. 2011, 68.)

4 TILINPÄÄTÖSANALYYSI SISUSTUS OY

4.1 Analyysin eteneminen

Tässä työssä tilinpäätösaineistoa ei muokattu, sillä tuloslaskelman ja taseen oikaisulle ei nähty tarvetta yrityksen laskentaperusteiden ollessa muuttumattomia tarkastelujakson aikana. Näin ollen voidaan katsoa, etteivät oikaisematon tuloslaskelma ja tase johda olennaisesti harhaan.

Tunnuslukujen laskennassa on huomioitu oikaistun ja oikaisemattoman tuloslaskelman ja taseen erot. Esimerkiksi nettotulos, jota ei ole virallisessa tuloslaskelmassa, on laskettu niistä osista, joista se oikaistussa tuloslaskelmassa muodostetaan. Näin ollen voidaan olettaa, että tunnuslukujen saamat arvot ovat täysin vertailukelpoisia toimialan tilastoihin ja Yritystutkimus ry:n antamiin ohjearvoihin.

Ensin tilinpäätösinformaatio muutetaan prosenttilukumuotoiseksi ja siitä tehdään trendianalyysi, jotta saadaan kokonais käsitys yrityksen taloudellisesta tilanteesta, minkä jälkeen yksityiskohtia selvennetään keskeisillä tunnusluvuilla, jolloin tilinpäätösanalyysin toinen vaihe elää analyysin mukana. Tavoitteena on saada mahdollisimman kokonaisvaltainen ymmärrys yrityksen tuloksesta ja kehityssuunnista.

Lopuksi tunnuslukuja vertaillaan Yritystutkimus ry:n antamiin ohjearvoihin, toimialan kvartiileihin ja keskiarvoon sekä yrityksen aiempien tilikausien tunnusluokarvoihin. Vertailuista tehdään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta menestyksestä ja sen kehittymisestä tarkastelujakson aikana.

4.2 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös auttaa selvittämään tilinpäätöserien keskinäisiä suhteita. Tuloslaskelmassa arvioidaan kustannusrakenteen kehittymistä suhteessa liikevaihtoon ja taseessa omaisuus- ja rahoitusrakenteiden kehittymistä. (Niskanen & Niskanen 2003, 88-92.)

Taulukossa 1 on esitetty tutkittavan yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma, jossa tilikauden kaikki tuotot ja kulut on suhteutettu liikevaihtoon, joka on tarkastelujakson tilikausina hieman yli 3 miljoonaa. Sisustus Oy:n prosenttilukumuotoinen tase on esitetty taulukossa 2. Siinä erät on suhteutettu taseen loppusummaan, joka on tarkasteltavina tilikausina noin puolitoista miljoonaa.

Taulukko 1. Sisustus Oy:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.

	2009	2010	2011
LIIVEVAIHTO	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,44 %	0,16 %	0,17 %
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	68,43 %	69,87 %	72,15 %
Varastojen lisäys	1,30 %	2,87 %	6,23 %
Ulkopuoliset palvelut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	10,62 %	11,92 %	11,68 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	1,83 %	2,25 %	1,63 %
Muut henkilösivukulut	1,72 %	1,54 %	1,57 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0,61 %	0,44 %	0,44 %
Liiketoiminnan muut kulut	9,93 %	9,35 %	10,75 %
LIIVEVOITTO	8,59 %	7,64 %	8,18 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	0,02 %	0,02 %	0,02 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,03 %	0,02 %	0,04 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,00 %	0,00 %	0,00 %

(jatkuu)

Taulukko 1 (jatkuu).

VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	8,63 %	7,68 %	8,25 %
Satunnaiset erät			
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	8,63 %	7,68 %	8,25 %
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot	2,24 %	1,99 %	2,14 %
TILIKAUDEN VOITTO	6,38 %	5,68 %	6,10 %

Taulukosta 1 voi nähdä, että tilikauden ostot ovat noin 70 % liikevaihdosta tarkasteltavina tilikausina, eli yrityksen keskikate on noin 30 %. Kun ostoja oikaistaan varaston lisäyksen verran, keskikate nousee viimeisimmällä tilikaudella melkein 35 %:iin. Ei-operatiivisiin kuluihin, jotka eivät liity suoraan varinaiseen liiketoimintaan, menee arviolta 24-25 %, jolloin tilikauden voittoon jää vielä viidestä kuuteen prosenttia.

Yksittäisten erien suhdeluku ei muutu tarkasteluaikana yli prosenttia, lukuun ottamatta ostoja ja varastojen lisäystä, jotka ovat molemmat kasvaneet noin neljä prosenttiyksikköä. Tästä voi päätellä, että erien sisäiset suhteet pysyvät suunnilleen samoina vuodesta toiseen. Toiminta vaikuttaa vakiintuneelta olettaen, että tarkastelujakso antaa luotettavan kuvan yrityksen keskimääräisestä toiminnasta. Siksi yritysjohton on pohdittava ostojen ja varastojen kasvun syytä. Miksi varastoihin on ostettu tavaraa enemmän kuin sitä on myyty ulos?

Taulukko 2. Sisustus Oy:n prosenttilukumuotoinen tase.

	2009	2010	2011
Vastaavaa			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	0,26 %	0,19 %	0,11 %
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	1,37 %	1,21 %	1,02 %
Koneet ja kalusto	3,54 %	2,37 %	2,24 %
Ennakkomaksut ja keskeneräiset			
hankinnat	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sijoitukset			
Muut osakkeet ja osuudet	5,32 %	5,05 %	4,59 %
Omat osakkeet/osuudet	0,00 %	0,00 %	0,00 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Valmiit tuotteet/tavarat	69,51 %	72,05 %	77,96 %
Ennakkomaksut	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Saamiset			
Pitkäaikaiset			
Lyhytaikaiset			
Myyntisaamiset	13,88 %	14,54 %	12,07 %
Siirtosaamiset	1,18 %	0,53 %	0,96 %
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	4,92 %	4,06 %	1,05 %
Vastaavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	2,45 %	2,33 %	2,12 %
Muut rahastot			
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	60,10 %	63,84 %	62,70 %
Tilikauden voitto (tappio)	14,08 %	12,15 %	12,18 %
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
PAKOLLISET VARAUKSET			
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	10,18 %	5,11 %	5,17 %
Muut velat	7,46 %	11,45 %	14,40 %
Siirtovelat	5,73 %	5,13 %	3,43 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Prosenttilukumuotoisessa taseessa (taulukko 2) huomionarvoisena voidaan pitää, että varasto sitoo melko suuren osuuden (reilusti yli 65 %) taseen varoista, jos vertaa toimialan keskiarvoon, joka oli 37,7 % vuonna 2010 (Toimialaonline 2012). Lisäksi myyntisaamiset sitovat yli 10 %, jolloin rahoja ja pankkisäämistä on vain noin 5 % ja sekin laskee tarkastelujakson aikana yhteen prosenttiin. Rahoitusomaisuuden vähäisyys voi aiheuttaa ongelmia velkojen maksussa huonompina aikoina. Koska koneet ja kalusto -erä on pienentynyt hieman tarkastelujakson aikana, voidaan päätellä, että investointeja ei ole tehty.

Suurin osa yrityksen toiminnasta katetaan omalla pääomalla ja vieraan pääoman osuus koko pääomasta on vain hieman yli 20 %, kun toimialan keskiarvo oli 61 % vuonna 2010 (Toimialaonline 2012). Vieras pääoma koostuu kokonaan korottomista, lyhytaikaisista veloista. Tarkastelujakson alussa ostovelat on suurin erä, mutta lopussa muut velat on suurempi, kun ostovelat kattavat vain 5,17 % pääomasta. Tätä voidaan verrata myyntisaamisiin ja todeta, että myyntisaamisiin on sitoutunut yli kaksinkertainen määrä ostovelkoihin verrattuna.

4.3 Trendianalyysi

Trendianalyysi auttaa tilinpäätöserien ajallisessa tarkastelussa. Siitä nähdään, miten tulevien vuosien erät ovat muuttuneet ja mihin suuntaan. Tästä voidaan tehdä johtopäätöksiä erien tulevista kehityssuunnista. (Niskanen & Niskanen 2003, 96.)

Taulukko 3 esittää tuloslaskelman trendianalyysin ja taulukko 4 taseen trendianalyysin. Molemmissa trendianalyyseissa perusvuotena on käytetty vuotta 2009 ja muita vuosia on verrattu siihen.

Taulukko 3. Trendianalyysi Sisustus Oy:n tuloslaskelmasta.

	2009	2010	2011
LIKEVAIHTO	100,00 %	102,28 %	105,04 %
Liiketoiminnan muut tuotot	100,00 %	36,67 %	41,49 %
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	100,00 %	104,44 %	110,75 %
Varastojen lisäys	100,00 %	225,95 %	504,08 %
Ulkopuoliset palvelut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	100,00 %	114,78 %	115,45 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	100,00 %	125,85 %	93,71 %
Muut henkilösivukulut	100,00 %	91,93 %	96,34 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	100,00 %	73,69 %	75,55 %
Liiketoiminnan muut kulut	100,00 %	96,32 %	113,67 %
LIKEVOITTO	100,00 %	90,98 %	100,09 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	100,00 %	116,67 %	125,00 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	100,00 %	71,35 %	177,04 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100,00 %	0,00 %	0,00 %
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	100,00 %	90,97 %	100,37 %
Satunnaiset erät			
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	100,00 %	90,97 %	100,37 %
Tilinpäätössiirrot			
Tuloverot	100,00 %	90,90 %	100,43 %
TILIKAUDEN VOITTO	100,00 %	91,03 %	100,39 %

Tuloslaskelman trendianalyysistä (taulukko 3) näkee, että tilikauden voitto on pysynyt melko tasaisena, vaikka se on vuonna 2010 laskenut 8,97 %. Kuitenkin liikevaihto on noussut myös kyseisenä vuonna, jolloin tilikauden voiton lasku johtuu kulujen noususta. Erityisesti eläkekulut ovat nousseet vuonna 2010 muihin kausiin verrattuna, mikä ainakin osittain selittää kyseisen tilikauden voiton laskun. Kovin suurista summista ei ole kuitenkaan kyse, kuten prosenttiluku-

muotoisesta tuloslaskelmasta (taulukko 1) voidaan nähdä. Eläkekulujen osuus liikevaihdosta on tarkastelujakson aikana noin 2 %.

Taulukosta 3 voidaan lisäksi nähdä, että rahoitustuotot sekä kuluista tilikauden ostot ja palkat ovat kasvaneet vuodesta 2009 vuoteen 2011. Rahoitustuotot -erä on kuitenkin niin pieni (0,02-0,04 % liikevaihdosta), ettei sen kasvulla ole yrityksen toiminnan kannalta paljoakaan merkitystä. Sen sijaan ostojen ja palkkojen kasvulla on suurempi vaikutus.

Siinä missä liikevaihto on noussut vuodesta 2009 vuoteen 2011 5,04 %, ostot ovat nousseet 5,71 % enemmän, mikä näkyy myös siinä, että varaston lisäykset ovat kasvaneet kolmen vuoden aikana viisinkertaisiksi. Sen selittää osittain se, että tuotteita on ostettu varastoon määrällisesti tavallista enemmän, kun on vaurauduttu hyödykkeiden hintojen tulevaan nousuun. Palkkojen kasvun syyksi on kolme vaihtoehtoa: palkkojen nousu, niiden maksu omistajille tai kesätyöntekijöiden otto, sillä vakituisten työntekijöiden määrä ei ole noussut tarkastelujakson aikana.

Taulukko 4. Trendianalyysi Sisustus Oy:n taseesta.

	2009	2010	2011
Vastaavaa			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	100,00 %	75,00 %	50,00 %
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	100,00 %	93,00 %	86,49 %
Koneet ja kalusto	100,00 %	70,54 %	73,23 %
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Sijoitukset			
Muut osakkeet ja osuudet	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Omat osakkeet/osuudet			
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Valmiit tuotteet/tavarat	100,00 %	109,30 %	130,05 %
Ennakkomaksut			

(jatkuu)

Taulukko 4 (jatkuu).

Saamiset			
Pitkäaikaiset			
Lyhytaikaiset			
Myyntisaamiset	100,00 %	110,48 %	100,79 %
Siirtosaamiset	100,00 %	47,09 %	94,33 %
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	100,00 %	87,00 %	24,62 %
Vastaavaa yhteensä	100,00 %	105,45 %	115,95 %
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Muut rahastot			
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	100,00 %	112,02 %	120,97 %
Tilikauden voitto (tappio)	100,00 %	91,00 %	100,35 %
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
PAKOLLISET VARAUKSET			
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	100,00 %	52,92 %	58,90 %
Muut velat	100,00 %	161,67 %	223,63 %
Siirtovelat	100,00 %	94,42 %	69,51 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	105,45 %	115,95 %

Taseen trendianalyysin (taulukko 4) vastaavaa-puolelta nähdään, että varastot ovat kasvaneet huomattavasti, kahden tilikauden aikana 30 %, johtuen varastojen lisäyksistä. Näin trendianalyysi todistaa sen, mitä jo taulukosta 2 pystyi näkemään suhteosuusien kasvussa.

Varastojen kasvua ei ole helppo selittää ilman sisäpiirin tietoa. Syy voi olla logistiikassa, myynnin tehottomuudessa tai johdon päätöksissä, kuten hintojen nousuun varautumisessa ja nettovarallisuuden kasvattamisessa osakkaiden verovapaan osingon maksimoimiseksi. Varaston arvon kasvu on ollut tavaramäärän kasvua, ei niinkään hintojen nousua.

Sen sijaan pysyvien vastaavien arvonalenemisen selittää yrityksen tekemät suunnitelman mukaiset poistot ja investointien puuttuminen, mikä saattaa heikentää kilpailukykyä. Tästä syystä tulevia investointeja kannattaa pohtia.

Kun oma pääoma on noussut vain edellisten tilikausien jakamattomien voittojen avulla, vieraassa pääomassa on tapahtunut tarkastelujakson aikana melkoisesti muutoksia. Ostovelat ovat puolittuneet ja muut velat kaksinkertaistuneet.

Kun myyntisaamiset ovat pysyneet lähes muuttumattomina ja prosenttilukumuotoinen tase (taulukko 2) jo osoitti, että tarkastelujakson lopussa ostovelkojen osuus pääomasta on enää puolet myyntisaamisten osuudesta, herää kysymys, onko kassavirtoja suunniteltu ollenkaan. Tätä tarkastellessa on hyvä huomata, että ostovelat ovat korotonta lainaa ja myyntisaamiset luotonantoa ilman tuottoa. Tietenkin on myös huomattava, että ostovelkojen kassa-alennusten hyväksikäyttö voi olla yritykselle erittäin kannattavaa.

4.4 Tunnusluvut

Tässä kappaleessa tarkastellaan tilinpäätösinformaatiota keskeisten tunnuslukujen kautta. Näin saadaan tarkempaa tietoa tutkittavan yrityksen prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen ja trendianalyysin huomionarvoisista seikoista. Sen lisäksi pystytään paremmin arvioimaan yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta, tehokkuutta ja maksuvalmiutta.

Tunnusluvut on laskettu liitteessä 1 ja Toimialaonlinen arvot, joihin osaa tunnusluvuista on verrattu, on koottu liitteeseen 2.

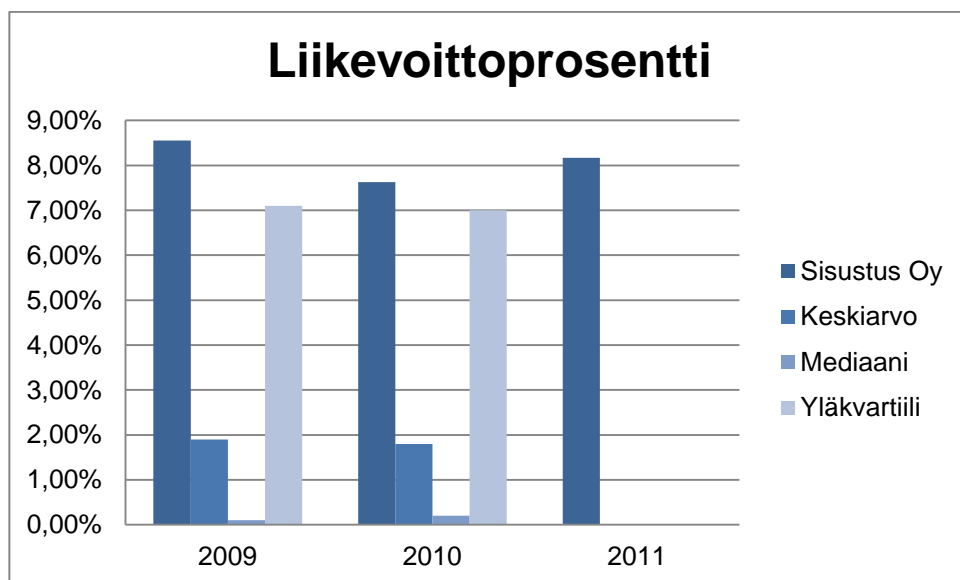
4.4.1 Kannattavuus

Kannattavuuden ollessa liiketoiminnan jatkuvuuden perusedellytys on hyvin tärkeää, että yrityksen kannattavuus on hyvä (Kinnunen ym. 2002, 124). Muuten liiketoiminnan jatkaminen pidemmän aikaa ei ole järkevää.

Tutkittavan yrityksen kannattavuus on oman toimialan parhaimmasta päästä, kuten alla olevista tunnusluvuista voi huomata. Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin verrattuna parannettavaa on kuitenkin liikevoittoprosentin osalta.

Liikevoittoprosentti

Seuraavassa pylväsdiagrammissa (kuvio 1) on esitetty Sisustus Oy:n liikevoittoprosentti vuosina 2009-2011. Nämä tunnusluvut on laskettu liitteessä 1. Niitä on kahden aiemman tilikauden osalta verrattu toimialan keskiarvoon, mediaaniin ja yläkvartiiliin, koska, kuten kuviosta näkee, tutkittava yritys on sijoittunut yläkvartiiliin. Vuoden 2011 toimialatilastoja ei ole vielä saatavilla.

Kuvio 1. Sisustus Oy:n liikevoittoprosentti vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Kuten kuviosta 1 näkee, Sisustus Oy:n liikevoittoprosentti on laskenut hieman vuodesta 2009 vuoteen 2011 verrattuna johtuen osittain ostojen ja palkkakulujen kasvusta, kuten aiemmista tuloslaskelmaa esittävistä taulukoista 2 ja 4 voidaan todeta. Silti liikevoittoprosentti on huomattavasti toimialan keskiarvoa korkeampi, jopa yli kaksinkertainen.

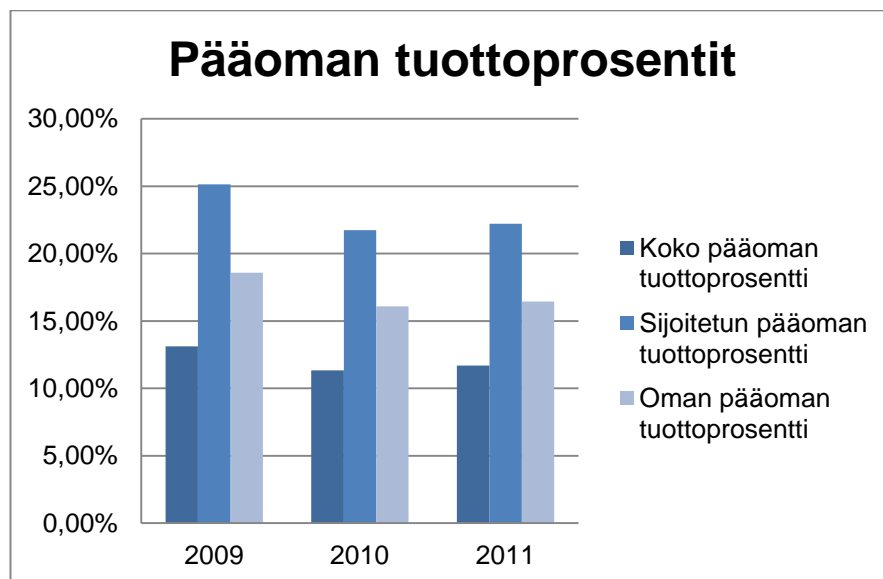
Taulukko 5. Liikevoittoprosentin ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 62).

yli 10 %	hyvä
5-10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

Kun verrataan taulukon 5 tietoja kuvioon 1, huomataan, että tutkittavan yrityksen saamat arvot ovat vain tyydyttävällä tasolla, vaikka toimialalla ne ovat yläkvartiilissa. Tämä voi johtua osittain toimialakohtaisista eroista, mutta myös yritysکوhtaisilla päätöksillä liikevoittoprosenttia on mahdollista parantaa.

Pääoman tuottoprosentit

Kuviossa 2 esitetyt tunnusluvut on laskettu liitteessä 1. Pylväsdiagrammissa on esitetty tutkittavan yrityksen koko pääoman, sijoitetun pääoman ja oman pääoman tuottoprosentit tarkastelujakson ajalta. Näin saadaan kokonaiskuva yrityksen pääomien tuottavuudesta kolmena viimeisimpänä tilikautena.

Kuvio 2. Sisustus Oy:n pääoman tuottoprosentit.

Kuten kuviosta 2 voidaan nähdä, Sisustus Oy:n pääoman tuottoprosentit ovat laskeneet tarkastelujakson aikana, koko pääoman tuottoprosentti vähiten. Lasku johtuu siitä, että siinä missä tilikauden tulos ja operatiivisen toiminnan tulos

ovat pysyneet lähes muuttumattomina, oma pääoma ja näin ollen koko pääoma ovat nousseet yritykseen jätettyjen voittovarojen verran.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin suuruus, verrattuna kahteen muuhun pääoman tuottoprosenttiin, selittyy sillä, että tutkittavassa yrityksessä ei ole ollenkaan korollista vierasta pääomaa. Näin ollen kyseisen tunnusluvun lasku selittyy samalla tavalla kuin kahden muunkin.

Taulukko 6. Koko pääoman tuottoprosentin ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 64).

yli 10 %	hyvä
5-10 %	tyydyttävä
alle 5 %	heikko

Koko pääoman tuottoprosentin ohjearvoja (taulukko 6) verrattaessa yrityksen saamiin arvoihin, voidaan todeta, että koko pääoman tuotto on hyvällä tasolla. Koko pääoman tuotto keskiarvo toimialalla oli 3,8 % vuonna 2009 ja 3,3 % vuonna 2010. Yläkvartiilin raja oli 10,7 % vuonna 2009 ja 10,3 % vuonna 2010. (Toimialaonline 2012.) Tästä huomataan, että koko pääoman tuotto on yli toimialan yläkvartiilin, eli toimialaan suhteutettuna Sisustus Oy:n saamat arvot ovat hyviä niin kuin ohjearvoihinkin verrattuna.

4.4.2 Maksuvalmius

Yritys, jolla on hyvä maksuvalmius, pystyy suoriutumaan kaikista erääntyvistä maksuista halvimmalla mahdollisella tavalla (Kinnunen ym. 2002, 67; Yritystutkimus ry. 2011, 71). Siksi on tärkeää, että rahoitus- ja vaihto-omaisuutta on tarpeeksi velkojen maksuun. Vaihto-omaisuuden kohdalla myös omaisuuden kiertäminen on tärkeää, jotta kassavirta pysyy tarpeeksi suurena, jotta velat pystytään maksamaan ajallaan.

Alla olevat maksuvalmiuden tunnusluvut antavat hyvin vaihtelevan kuvan yrityksen maksuvalmiudesta current ration ollessa Yritystutkimus ry:n ohjearvojen

mukaan hyvä ja quick ration ollessa hyvin heikko. Tämä johtuu siitä, että tutkitavalla yrityksellä ei ole paljon rahoitusomaisuutta, mutta vaihto-omaisuuden osuus taseesta on reilusti yli 65 %. Sisustus Oy:n on siis saatava myytyä vaihto-omaisuuttaan selvitäkseen lyhytaikaisista veloistaan. Jos quick ratio olisi hyvä, yritys pärjäisi hetken vähemmällä tulorahoituksella, eli rahoitusomaisuutta voisi lisätä.

Current ratio

Taulukossa 7 on esitetty tutkittavan yrityksen current ration saamat arvot, jotka on laskettu liitteessä 1. Lisäksi taulukossa on esitetty Yritystutkimus ry:n ohje-arvot, joista saadaan jonkinlainen arvio, kuinka suurin arvo saa yritys, jolla on hyvä maksuvalmius.

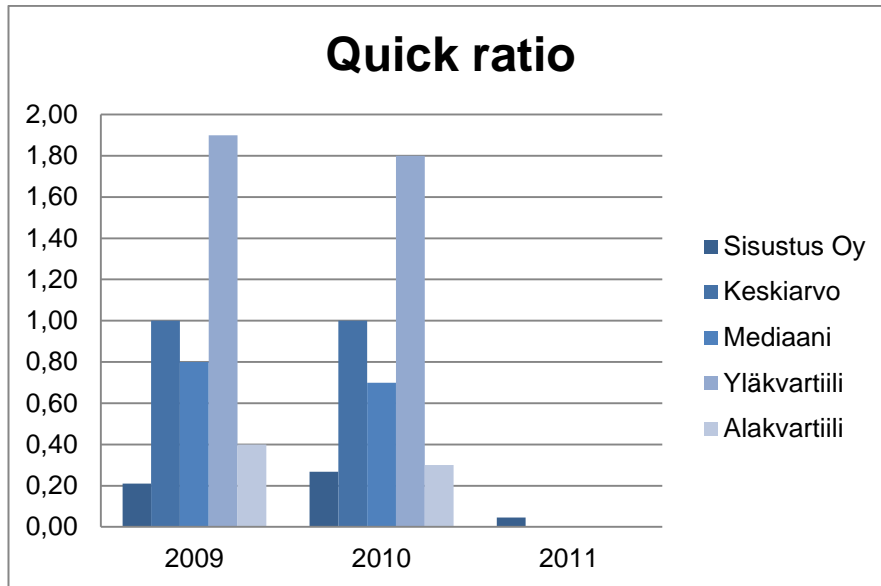
Taulukko 7. Sisustus Oy:n current ratio ja sen ohje-arvot (Yritystutkimus ry. 2011, 72).

Sisustus Oy		Ohje-arvot	
2009	3,19	hyvä	yli 2
2010	5,02	tydyttävä	1- 2
2011	3,44	heikko	alle 1

Tutkittavan yrityksen current ratio on hyvällä tasolla ohje-arvojen mukaan. Se johtuu suurelta osin vaihto-omaisuuden suuresta tasearvosta.

Quick ratio

Quick ratiosta pystytään tekemään toimialavertailua, joten kuviossa 3 on esitetty toimialan keskiarvo, mediaani ja kvartiilit ja Sisustus Oy:n kolmen viimeisimmän tilikauden arvot, jotka on laskettu liitteessä 1. Vuodelta 2011 ei ole vielä saatavissa toimialatilastoja.

Kuvio 3. Sisustus Oy:n quick ratio vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Tutkittavan yrityksen quick ratio on laskenut huomattavasti tarkastelujakson aikana, kuten kuviosta 3 voidaan nähdä. Parhaimmillaankin, vuonna 2010, quick ration arvo jää toimialan alakvartiilin rajan alapuolelle ja on alle puolet toimialan keskiarvosta.

Taulukko 8. Quick ration ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 71).

yli 1	hyvä
0,5 - 1	tydyttävä
alle 0,5	heikko

Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin vertailtaessa, voidaan huomata, että tutkittavan yrityksen quick ratio ei ylitä ohjearvon heikon ja tyydyttävän välistä rajaa millään tarkastelujakson tilikaudella. Tämä johtuu rahoitusomaisuuden vähäisyydestä.

Nettokäyttöpääomaprosentti

Taulukossa 9 on esitetty Sisustus Oy:n nettokäyttöpääomaprosentti kolmelta viimeisimmältä tilikaudelta ja tilinpäätöspäivältä. Tunnusluvut on laskettu liit-

teessä 1. Yritystutkimus ry ei ole antanut nettokäyttöpääomaprocentista ohjeita, eikä siitä ole toimialatilastoja.

Taulukko 9. Sisustus Oy:n nettokäyttöpääomaprocentti tarkastelujakson aikana.

Nettokäyttöpääomaprocentti	
2009	23,17 %
2010	28,50 %
2011	28,04 %

Kuten taulukosta 9 voidaan nähdä, nettokäyttöpääoman osuus liikevaihdosta on kasvanut yli viisi prosenttiyksikköä vuodesta 2009 vuoteen 2010 ja vuonna 2011 se on pysynyt melkein samalla tasolla kuin vuonna 2010 pientä laskua lukuun ottamatta. Kaiken kaikkiaan nettokäyttöpääoma kuitenkin vastaa yrityksen noin kolmen kuukauden keskimääräistä myyntiä. Tilannetta voidaan pitää hyvänä.

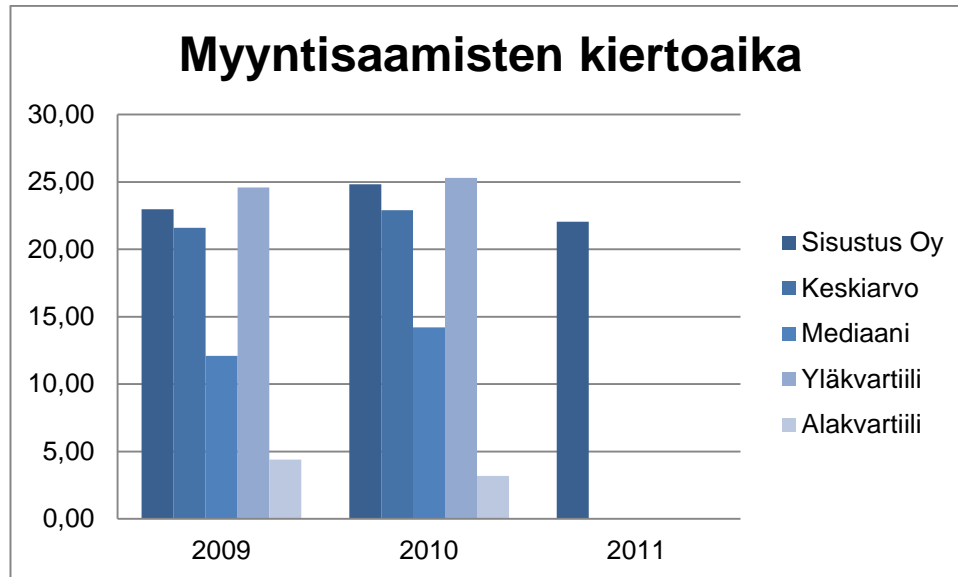
4.4.3 Tehokkuus

Vaihto-omaisuuteen ja saamisiin ei kannata sitoa enemmän varoja kuin on välttämätöntä liiketoiminnan kannalta. Lisäksi varat kannattaa sitoa niin lyhyeksi aikaa kuin on liiketoiminnan kannalta mahdollista. Siksi on tärkeää, että yritys huolehtii kiertonopeuksista (Salmi 2010, 38.)

Sisustus Oy:n kohdalla myyntisaamisten ja varastojen kiertonopeudesta voitaisiin huolehtia paremminkin seuraavien tunnuslukujen mukaan. Ostovelkojen kohdalla luultavasti pystyttäisiin sopimaan pidemmistä maksuajoista.

Myyntisaamisten kiertoaika

Pylväsdiagrammissa (kuvio 4) on esitetty Sisustus Oy:n myyntisaamisten kiertoaika päivissä tarkastelujakson aikana ja sitä on verrattu toimialan keskiarvoon, mediaaniin ja kvartiileihin. Tutkittavan yrityksen kiertoajat on laskettu liitteessä 1. Vuodelta 2011 ei ole saatu toimialatilastoja.

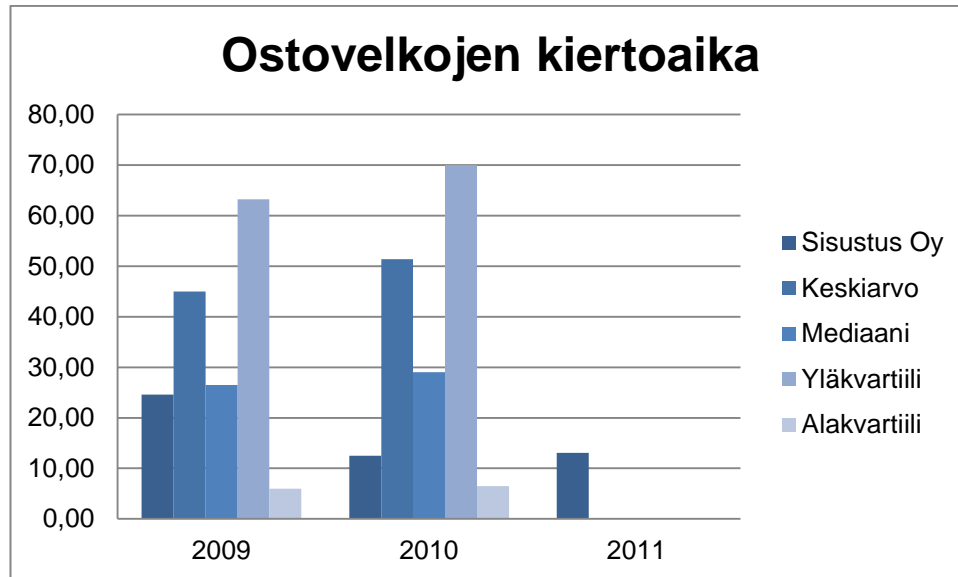

Kuvio 4. Sisustus Oy:n myyntisaamisten kiertoaika päivissä vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Sisustus Oy:n myyntisaamisten kiertoajalla ei ilmene selvää trendiä tarkastelujaksolta, vaan se ensin nousee hieman ja sitten taas laskee tarkastelujakson ensimmäisen tilinpäätöspäivän tason alle. Silti myyntisaamisten kiertoaika on koko ajan yli 20 päivää, mikä on toimialan keskiarvon ja mediaani yllä, melkein yläkvartiilissa, eli voidaan todeta, että joko yritys antaa pitkiä maksuaikoja tai perintä ei ole tarpeeksi tehokasta. Perintää voisi tehostaa helposti tarkistamalla maksusuorituksia/eräänntyneitä maksuja useammin. Lisäksi kiertoa voisi nopeuttaa laskuttamalla esimerkiksi päivittäin.

Ostovelkojen kiertoaika

Sisustus Oy:n ostovelkojen kiertoaika päivissä on esitetty kuviossa 5. Siinä yrityksen kolmea tilikautta on verrattu toimialan keskiarvoon, mediaaniin ja kvartiileihin. Sisustus Oy:n kiertoajat on laskettu liitteessä 1. Vuodelta 2011 ei ole saatavissa toimialatilastoja.

Kuvio 5. Sisustus Oy:n ostovelkojen kiertoaika päivissä vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Kuten kuviosta 5 voidaan huomata, tutkittavan yrityksen ostovelkojen kiertoaika on laskenut puoleen vuodesta 2009 vuosiin 2010 ja 2011 verrattuna. Näin ollen ostovelkojen kierto on nopeampaa kuin myyntisaamisten, eli raha lähtee yrityksestä nopeammin kuin sitä tulee myyntisaamisten kautta.

Toimialaan verrattuna Sisustus Oy:n ostovelkojen kiertoaika on koko tarkastelujakson ajan alle mediaanin. Vuodet 2010 ja 2011 ovat jo hyvin lähellä alakvartiilin rajaa. Näyttää siltä, että yrityksen ostovelkojen maksuajat ovat toimialan lyhimmästä päästä.

Varastojen kiertoaika

Taulukossa 10 on esitetty Sisustus Oy:n varastojen kiertoaika päivissä. Siitä voidaan nähdä kiertoaikojen kehittymisen tarkastelujakson aikana. Tutkittavan yrityksen varastojen kiertoaikat on laskettu liitteessä 1. Koska varastojen kiertoaika on hyvin yritysکوhtainen, siitä ei ole tehty ohjearvoja, eikä siitä ole toimialatilastoja.

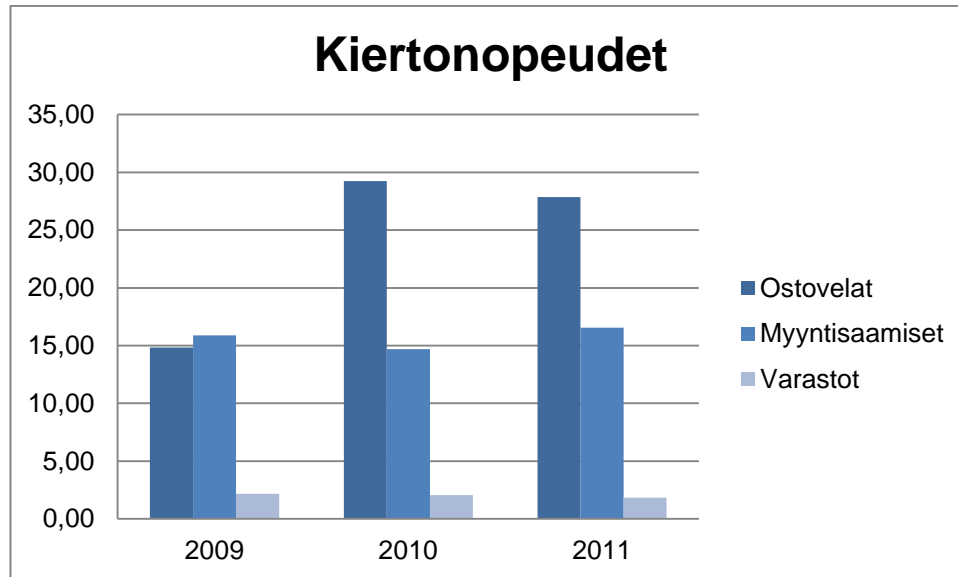
Taulukko 10. Sisustus Oy:n varastojen kiertoaika päivissä tarkastelujakson aikana.

Varastojen kiertoaika	
2009	168,19
2010	176,02
2011	197,50

Sisustus Oy:n varastojen kiertoaika on pitkä ja, kuten taulukosta 10 voidaan nähdä, se on pidentynyt lisää tarkasteltavien tilikausien aikana. Kun ottaa huomioon varastojen sitoman pääoman, varaston kierto on tehotonta. Varastojen kiertonopeuden parantamisen syynä on usein pääoman liika sitoutuminen vaihto-omaisuuteen (Hakala 2008). Kun pääomaa ei sidota niin paljon varastoihin, sitä pystytään sitomaan muuhun liiketoimintaan. Tästä herää kysymys, tarvitseeko Sisustus Oy:n varastoon sitoa niin paljon pääomaa vai pärjättäisiinkö pienemmällä varastolla ja nopeammalla kierrolla.

Kiertonopeudet

Alla olevaan pylväsdiagrammiin (kuvio 6) on koottu tutkittavan yrityksen osto-velkojen, myyntisaamisten ja varastojen kiertonopeudet, jotka on laskettu liitteessä 1. Tavoitteena on saada kattava kuva yrityksen tehokkuudesta eri osalueilla.

Kuvio 6. Sisustus Oy:n ostovelkojen, myyntisaamisten ja varastojen kiertonopeudet.

Niin kuin jo aiemmin todettiin, varastojen kierto on hidasta. Ne kiertävät noin kaksi kertaa vuodessa. Siinä missä myyntisaamisten kierto on pysynyt melko samana vuodesta toiseen, ostovelkojen kiertonopeus on melkein kaksinkertaistunut. Ne kiertävät vuonna 2011 jo melkein 28 kertaa vuodessa.

4.4.4 Vakavaraisuus

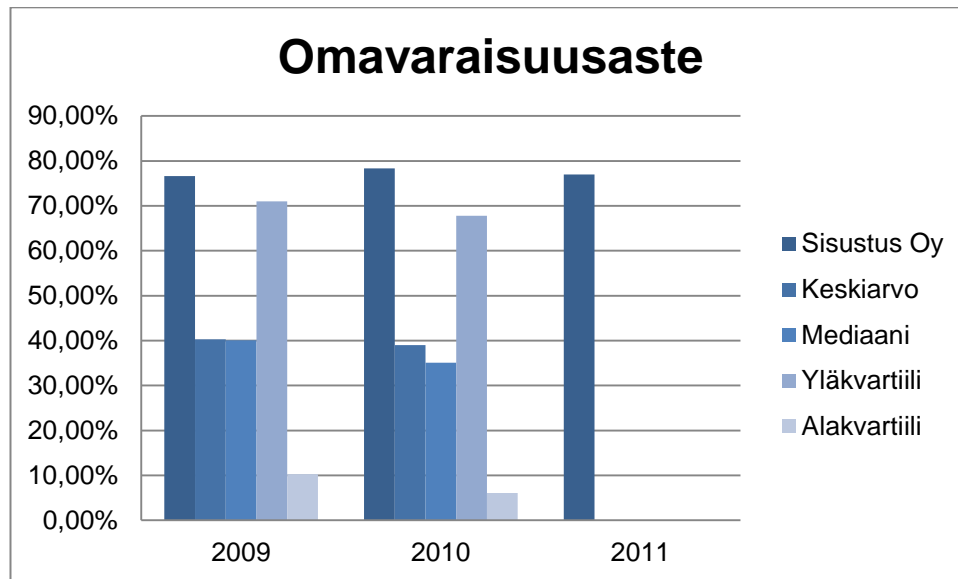
Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen kykyä suoriutua pitkän aikavälin velvoitteistaan. Seuraavat tunnusluvut mittaavat oman ja vieraan pääoman suhdetta, jotta nähdään, miten yritys pystyy kattamaan kulunsa niin, ettei liiketoiminnan jatkuvuus ole vaarassa. (Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Sisustus Oy:n vakavaraisuus on hyvällä tasolla niin toimialavertailussa kuin vertailtuna Yritystutkimus ry:n antamiin ohjearvoihin. Se voidaan nähdä seuraavista tunnusluvuista.

Omavaraisuusaste

Seuraavassa kuviossa (7) on kuvattu Sisustus Oy:n omavaraisuusaste ja siihen on verrattu toimialan keskiarvoa, mediaania, ala- ja yläkvartiilia. Yrityksen omavaraisuusaste on laskettu liitteessä 1. Vuodelta 2011 ei ole vielä toimialatilastoja.

Kuvio 7. Sisustus Oy:n omavaraisuusaste vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Sisustus Oy:n omavaraisuusaste on pysynyt melko tasaisena viimeisen kolmen vuoden aikana, ainakaan selvää nousua tai laskua ei voi kuvioista 7 huomata. Ehkä se on hyväkin pitää tasaisena, kun yrityksen omavaraisuusaste on kuitenkin koko tarkastelujakson ajan toimialan yläkvartiilissa, kaksinkertainen toimialan keskiarvoon verrattuna.

Taulukko 11. Omavaraisuusasteen ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 67).

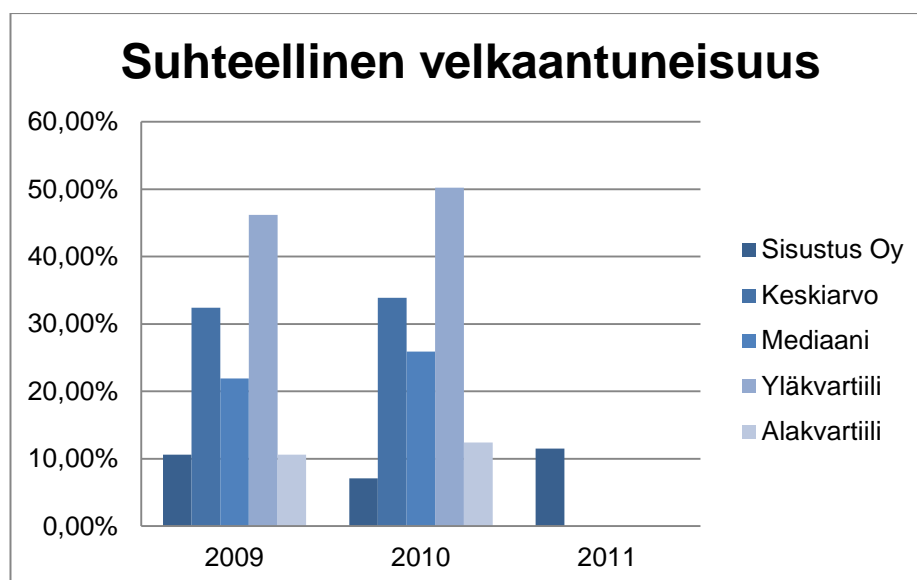
yli 40 %	hyvä
20-40 %	tydyttävä
alle 20 %	heikko

Omavaraisuusasteen ohjearvojen (taulukko 11) hyvän arvo on lähellä toimialan keskiarvoa ja mediaania, eli toimialan yrityksistä melkein puolet saa omavarai-

suusasteeksi ohjearvon mukaan hyvän. Tutkittavan yrityksen saamat arvot ovat melkein kaksinkertaiset verrattuna Yritystutkimus ry:n tekemien ohjearvojen hyvän arvoon. Tästä herää kysymys, voiko omavaraisuusaste olla yritystoiminnan kannalta liian hyvä, kun otetaan huomioon vieraan pääoman vipuvaikutus. Sen mukaan velan käyttö kasvattaa oman pääoman tuottoa hyvinä vuosina ja vähentää sitä huonoina vuosina (Kinnunen ym. 2009, 64).

Suhteellinen velkaantuneisuus

Kuviossa 8 on esitetty Sisustus Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus verrattuna toimialan keskiarvoon, mediaaniin, ylä- ja alakvartiiliin. Yrityksen tunnusluvut on laskettu liitteessä 1. Vuodelta 2011 ei ole saatu toimialatilastoja.

Kuvio 8. Sisustus Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus vertailtuna toimialan arvoihin (Toimialaonline 2012).

Sisustus Oy: n suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut vuonna 2010, mutta noussut taas vuonna 2011, jopa korkeammalle kuin, mitä se oli vuonna 2009. Toimialaan verrattuna yrityksellä menee hyvin, sillä suhteellisen velkaantuneisuuden arvot ovat vuonna 2010 alakvartiilissa ja sitä edeltävänäkin vuonna melkein alakvartiilissa. Tästä voidaan tehdä sama johtopäätös kuin omavaraisuusasteestakin, eli yritys ei ole juurikaan velkaantunut.

Taulukko 12. Suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot (Yritystutkimus ry. 2011, 67).

alle 40 %	hyvä
40-80 %	tydyttävä
yli 80 %	heikko

Ohjearvoihin (taulukko 12) verrattuna tutkivan yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on koko tarkastelujakson ajan hyvä. Samalla tavalla kuin omavaraisuusasteessa myös toimialan suhteellinen velkaantuneisuus on hyvällä tasolla, kun verrataan ohjearvoihin.

Gearing-prosentti

Taulukossa 13 on esitetty Sisustus Oy:n gearing-prosentit kolmelta viimeisimmältä tilikaudelta. Tunnusluvut on laskettu liitteessä 1, eikä niistä ei ole saatavilla ohjearvoja, eikä toimialatilastoja.

Taulukko 13. Sisustus Oy:n gearing-prosentti tarkastelujakson aikana.

Gearing-prosentti	
2009	-6,43 %
2010	-5,19 %
2011	-1,36 %

Taulukosta 13 nähdään, että Sisustus Oy:n gearing-prosentti on koko tarkastelujakson ajan miinusmerkinen. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen rahoitusomaisuus on ollut tilinpäätöspäivinä suurempi kuin yrityksen korolliset velat. Jäljelle jäänyt rahoitusomaisuus on laskenut tarkastelujakson aikana niin, että vuonna 2011 se on enää 1,36 % omasta pääomasta. Tutkittavan yrityksen vakavaraisuuteen se ei niinkään vaikuta, sillä kaikki korollinen vieras pääoma pysytään kattamaan jokaisella tarkastelujakson kaudella.

4.5 Johtopäätökset

Tilikauden tulos on ollut tasaisesti voitollinen kaikkina kolmena tilikautena, jolloin Sisustus Oy:n toiminta on ollut kannattavaa koko tarkastelujakson ajan. Myös tunnusluvulla laskettu suhteellinen kannattavuus on ollut oman toimialan parhaimmasta päästä. Liikevoittoprosentti on toimialan yläkvartiilissa, vaikka ohjearvoihin verrattuna se sijoittuu tyydyttävän tasolle.

Sisustus Oy:n maksuvalmius on quick ratiolla laskettuna heikko, mutta current ratio ja nettokäyttöpääomaprosentti antavat hyvän kuvan yrityksen maksuvalmiudesta. Näin maksuvalmiudesta saa hyvin vaihtelevan kuvan. Quick ratioon kannattaa kiinnittää huomiota ainakin huonoina aikoina, sillä current ration arvioima maksuvalmius riippuu paljon tulorahoituksesta.

Yritystoiminta ei ole kovinkaan tehokasta kiertonopeuksilla mitattuna. Ostovelat kiertävät 28 kertaa myyntisaamisten kiertäessä vain 17 kertaa vuodessa. Huomioon on kuitenkin otettava, että tutkittava yritys on maksanut tilinpäätöstä ennen mahdollisimman paljon laskuja pois, joten ostovelkojen kiertoaika on luultavasti normaalitilanteessa hieman pidempi. Kun vielä huomioidaan, että osa liikevaihdosta muodostuu kassaan maksuista, myyntisaamisetkin kiertävät vielä tunnusluvun saamaa arvoa hitaammin. Tehottomin kierto on kuitenkin varastoilla, jotka kiertävät vain noin 2 kertaa vuodessa.

Vakavaraisuus on hyvällä tasolla toimialaan ja ohjearvoihin verrattuna. Omavaraisuusaste on toimialan yläkvartiilissa suhteellisen velkaantuneisuuden ollessa alakvartiilissa. Näin ollen Sisustus Oy:llä ei ole ongelmia hankkia tarvittaessa lisärahoitusta vieraan pääoman sijoittajilta.

5 YHTEENVETO

Tässä opinnäytetyössä tehtiin perinteinen tilinpäätösanalyysi toisen sukupolven perheyriyuksestä. Tavoitteena oli saada kuva yrityksen taloudellisesta asemasta kolmen viimeisimmän tilikauden ajalta käyttäen hyödyksi prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä, trendianalyysia sekä kannattavuuden, maksuvalmiuden, tehokkuuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Vertailukohteena käytettiin toimialatilastoja ja Yritystutkimus ry:n ohjearvoja, joiden avulla tunnusluvut pystyttiin sijoittamaan muiden yritysten joukkoon.

Vaikka tilinpäätösanalyysi tutkii mennyttä aikaa, sitä voidaan käyttää hyödyksi tunnistettaessa yrityksen riskitekijöitä ja myös niitä tekijöitä, jotka ovat toimineet hyvin. Näin pystytään myös ennustamaan tulevaa. Tilinpäätösanalyysia voidaan hyödyntää myös yritysjohton tekemissä päätöksissä, minkä takia tekemäni Excel-taulukko on hyödyksi myös tulevaisuudessa.

Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä nähdään, että tilikauden tulos on voitollinen, noin 6 % liikevaihdosta. Suurimman osan yrityksen varoista sitovat vaihto-omaisuus ja myyntisaamiset, jotka on rahoitettu suurelta osin omalla pääomalla.

Trendianalyysi osoittaa, että liikevaihto on kasvanut tasaisesti tarkastelujakson aikana. Tilikauden voitto ei ole kuitenkaan kasvanut samaan tahtiin johtuen palkkojen ja ostojen kasvusta. Erityisesti ostojen kasvuun pitäisi kiinnittää huomiota esimerkiksi pohtimalla, mitä tuotteita löytyy jo varastosta. Taseen puolella vaihto-omaisuus on kasvanut entisestään, kun taas investointeja ei ole tehty ollenkaan. Kaluston tasainen uusiminen on tärkeää toiminnan jatkumisen kannalta. Yllättävät kulut vanhan kaluston uusimisesta voivat syödä yrityksen maksuvalmiutta, eli ainakin kaluston kuntoon on kiinnitettävä huomiota.

Sisustus Oy:n kannattavuus on hyvä toimialaan verrattuna. Liikevoittoprosentti ja koko pääoman tuottoprosentti ovat toimialan yläkvartiilissa ja oman pääoman

tuotto prosentti on yli 15 % koko tarkastelujakson ajan, eli omistaja saa omalle pääomalleen hyvin korkoa.

Maksuvalmius on Sisustus Oy:llä kohtalainen quick ration ollessa heikko ja current ration hyvä Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin verrattuna. Jos yritys saa myytyä vaihto-omaisuuttaan samalla tahdilla kuin tähän asti, se pystyisi maksamaan maksunsa ajoissa. Jos tavaraa ei kumminkaan saada myytyä, yritys voi joutua hetkellisiin maksuvaikeuksiin.

Kiertoaikojen mukaan toiminnan tehokkuus voisi olla paremmalla tasolla. Huomiota pitäisi erityisesti kiinnittää myyntisaamisten kiertoaikaan ja varastojen kiertoaikaan, joka on kasvanut viimeisen kolmen vuoden aikana melkein 30 päivää. Varastojen kiertoajan kasvu on taas johtanut varastojen kasvamiseen, mihin kannattaisi kiinnittää erityistä huomiota. Myyntisaamisten kiertoajan laske- miseksi huomiota voisi kiinnittää perintään ja laskutuksen tehokkuuteen. Laskut- taminen vain kerran viikossa saattaa olla liian harvoin.

Sisustus Oy:n vakavaraisuus on hyvällä tasolla, sillä omavaraisuusaste on kor- kea ja suhteellinen velkaantuneisuus matalalla tasolla, eikä yrityksellä ole ollen- kaan pitkäaikaista vierasta pääomaa lisäämässä riskejä. Se on hyvä, sillä yritys saa tarvittaessa helpommin ja halvemmalla vieraan pääoman ehtoista rahoitus- ta huonoina aikoina.

Jotta tilikauden voittoa saataisiin kasvatettua, pitäisi kuluihin kiinnittää erityistä huomiota. Voidaan myös miettiä, kannattaako enää varastoja kasvattaa voiton kustannuksella. Quick ratiota saisi nostettua pidentämällä ostovelkojen maksu- aikoja. Kuitenkin niin kauan kuin tulorahoitusta on, maksuvalmiuden pitäisi olla tarpeeksi hyvä kattamaan kaikki eräänntyvät maksut ja näin kassa-alennuksia pystyttäisiin hyödyntämään myös jatkossa.

Kun toimitusjohtajan mukaan vaihto-omaisuutta on tähän asti kasvatettu tarkoi- tuksella, voisi nyt omistajan vaihdoksen jälkeen miettiä uudestaan, kannattaako se enää. Osingoista saadun täysin verovapaan osan määrä on laskenut vuonna 2012, 60 000 euroon, mikä on reilusti alle 9 % Sisustus Oy:n nettovarallisuudes-

ta. Olisiko parempi saada enemmän jakokelpoisia varoja tilikauden voittoa nostamalla kuin nostaa nettovarallisuutta varastoa kasvattamalla?

LÄHTEET

Hakala, J. 2008. Pienempi on parempi. Metallitekniikka. 21.8.2008. Viitattu 11.4.2011. <http://lehtiarkisto.talentum.com.ezproxy.turkuamk.fi/lehtiarkisto/search/show?eid=1401583>.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi. 3., uudistettu painos. Helsinki: Kauppakaari Oy.

Kinnunen, J.; Leppiniemi, J.; Puttonen, V. & Virtanen, K. 2002. Tietoa yrityksen taloudesta. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kinnunen, J.; Laitinen, E.; Laitinen, T.; Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2009. Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Laitinen, E. 2002. Strateginen tilinpäätösanalyysi. -Perinteisestä analyysistä yrityksen arvon määrittämiseen. Helsinki: Kauppakaari.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. 4., uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Salmi, I. 2010. Mitä tilinpäätös kertoo? 4.-6.painos. Helsinki : Edita Publishing Oy.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Kauppakamari.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012. Toimialaonline. Viitattu 4.4.2012. <http://www2.toimialaonline.fi> > Tilastokanta > Yritykset ja toimipaikat > Tilinpäätöstilastot > Tilinpäätöstilastot TOL2008.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Sisustus Oy:n tunnusluvut

Liikevoittoprosentti

$$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{259485,63}{3021809,08 + 13148,36} \times 100 = 8,55 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{236091,84}{3021809,08 + 13148,36} \times 100 = 7,63 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{259726,99}{3174233,27 + 5455} \times 100 = 8,17 \%$$

Koko pääoman tuottoprosentti

$$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{rahoituskulut}}{\text{Kahden tilinpäätöspäivän koko pääomien keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{26075,88 + 3,20}{(1300614,92 + 1370779,90)/2} \times 100 = 13,13 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{237220,71 + 0}{(1370779,90 + 1445456,17)/2} \times 100 = 11,33 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{261728,63 + 0}{(1445456,17 + 1589443,97)/2} \times 100 = 11,68 \%$$

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

$$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{rahoituskulut}}{\text{Kahden tilinpäätöspäivän sijoitettujen pääomien keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{26075,88 + 3,20}{(1024963,95 + 1050456,27)/2} \times 100 = 25,13 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{237220,71 + 0}{(1050456,27 + 1132081,04)/2} \times 100 = 21,74 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{261728,63 + 0}{(1132081,04 + 1223873,49)/2} \times 100 = 22,22 \%$$

Oman pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Kahden tilinpäätöspäivän omien pääomien keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{192922,32}{(1024963,95 + 1050456,27)/2} \times 100 = 18,59 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{175624,77}{(1050456,27 + 1132081,04)/2} \times 100 = 16,09 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{193672,45}{(1132081,04 + 1223873,49)/2} \times 100 = 16,44 \%$$

Current ratio

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus + vaihto - omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{67509,25 + 952860,12}{320323,63} = 3,19$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{58729,79 + 1041470,59}{219375,13} = 5,02$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{16620,03 + 1239154,54}{365570,48} = 3,44$$

Quick ratio

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{67509,25}{320323,63} = 0,21$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{58729,79}{219375,13} = 0,27$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{16620,03}{365570,48} = 0,05$$

Nettokäyttöpääomaprocentti

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto} - \text{omaisuus} - \text{lyhytaikaiset velat}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{67509,25 + 952860,12 - 320323,63}{3021809,08} \times 100 = 23,17 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{58729,79 + 1041470,59 - 219375,13}{3090779,31} \times 100 = 28,50 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{16620,03 + 1239154,54 - 365570,48}{3174233,27} \times 100 = 28,04 \%$$

Myyntisaamisten kiertoaika

$$\frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}/365}$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{190284,14}{3021809,08/365} = 22,98 \approx 23 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{210222,19}{3090770,31/365} = 24,83 \approx 25 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{191794,02}{3174233,27/365} = 22,05 \approx 22 \text{ päivää}$$

Ostovelkojen kiertoaika

$$\frac{\text{Ostovelat}}{\text{Tilikauden ostot}/365}$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{139508,24}{2067904,95/365} = 24,62 \approx 24,5 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{73829,66}{2159678,01/365} = 12,48 \approx 12,5 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{82173,15}{2290122,60/365} = 13,10 \approx 13 \text{ päivää}$$

Varastojen kiertoaika

$$\frac{\text{Varastot}}{\text{Tilikauden ostot}/365}$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{952860,12}{2067904,95/365} = 168,59 \approx 168,5 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{1041470,59}{2159678,01/365} = 176,02 \approx 176 \text{ päivää}$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{1239154,54}{2290122,60/365} = 197,50 \approx 197,5 \text{ päivää}$$

Kiertonopeudet

$$\frac{365}{\text{Kiertoaika}}$$

$$\text{Myyntisaamiset, kausi 1: } \frac{365}{22,98} = 15,88$$

$$\text{Myyntisaamiset, kausi 2: } \frac{365}{24,83} = 14,70$$

$$\text{Myyntisaamiset, kausi 3: } \frac{365}{22,05} = 16,55$$

$$\text{Ostovelat, kausi 1: } \frac{365}{24,62} = 14,82$$

$$\text{Ostovelat, kausi 2: } \frac{365}{12,48} = 29,25$$

$$\text{Ostovelat, kausi 3: } \frac{365}{13,10} = 27,87$$

$$\text{Varastot, kausi 1: } \frac{365}{168,59} = 2,17$$

$$\text{Varastot, kausi 2: } \frac{365}{176,02} = 2,07$$

$$\text{Varastot, kausi 3: } \frac{365}{197,50} = 1,85$$

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Kahden tilinpäätöspäivän omien pääomien keskiarvo}}{\text{Kahden tilinpäätöspäivän taseen loppusummien keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{(1024963,95 + 1050456,27)/2}{(1300614,92 + 1370779,90)/2} \times 100 = 76,63 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{(1050456,27 + 1132081,04)/2}{(1370779,90 + 1445456,17)/2} \times 100 = 78,32 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{(1132081,04 + 1223873,49)/2}{(1445456,17 + 1589443,97)/2} \times 100 = 77,00 \%$$

Suhteellinen velkaantuneisuus

$$\frac{\text{Kahden tilinpäätöspäivän vieraiden pääomien keskiarvo}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{(275650,97 + 320323,63)/2}{3021809,08} \times 100 = 10,60 \%$$

$$\text{Kausi 2: } \frac{(320323,63 + 219375,13)/2}{3090779,31} \times 100 = 7,10 \%$$

$$\text{Kausi 3: } \frac{(219375,13 + 365570,48)/2}{3174233,27} \times 100 = 11,52 \%$$

Gearing-prosentti

$$\frac{\text{Korollisten vieraiden pääomien keskiarvo} - \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Kahden tilinpäätöspäivän omien pääomien keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Kausi 1: } \frac{0 - 67509,25}{(1024963,95 + 10456,27)/2} \times 100 = -6,43 \%$$

$$\mathbf{Kausi\ 2:} \frac{0 - 58729,79}{(10456,27 + 1132081,04)/2} \times 100 = -5,19 \%$$

$$\mathbf{Kausi\ 3:} \frac{0 - 16620,03}{(1132081,04 + 1223873,49)/2} \times 100 = -1,36 \%$$

Toimialatilaston tunnuslukuja 2009-2010

Liikevoittoprosentti				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	1,90 %	0,10 %	-8,00 %	7,10 %
2010	1,80 %	0,20 %	-6,50 %	7,00 %

Koko pääomantuottoprosentti				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	3,80 %	-0,50 %	-17,80 %	10,70 %
2010	3,30 %	-0,70 %	-15,40 %	10,30 %

Quick ratio				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	1	0,8	0,4	1,9
2010	1	0,7	0,3	1,8

Myyntisaamisten kiertoaika				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	21,6	12,1	3,2	24,6
2010	22,9	14,2	4,4	25,3

Ostovelkojen kiertoaika				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	45	26,5	6	63,2
2010	51,4	29	6,5	70

Omavaraisuusaste				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	40,30 %	40,10 %	10,30 %	71,00 %
2010	39 %	35,10 %	6,10 %	67,80 %

Suhteellinen velkaantuneisuus				
	Keskiarvo	Mediaani	Alakvartiili	Yläkvartiili
2009	32,40 %	21,90 %	10,60 %	46,20 %
2010	33,90 %	25,90 %	12,40 %	50,20 %

(Toimialaonline 2012.)